

सोलापूर

तरुण भारत

४०वा वार्धापन दिन विशेष

मंगळवार, ६ ऑगस्ट २०२४

www.tarunbharat.org
तरुण भारत

दै.तरुण भारतच्या वार्धापन दिना निमित्त मनःपूर्वक शुभेच्छा!

मा.सुरेशजी हसापुरे साहेब

शुभेच्छुक-
**तंपस्वी कन्स्ट्रक्शन,
 सोलापूर**

आई मेली बाप मेला श्र मज सांभाळी विठ्ठला
हरी रे मज कोणी नाही श्र माझी खात असे डोंई

ती विठ्ठलाला सांगत आहे. जनाबाई यांच्या भक्तीत नितळ श्रद्धा आहे. त्यांच्यावर आध्यात्मिक संस्कार झाले होते. कारण नामदेवांचे घर भक्तीत दंग झाले होते. त्याचप्रमाणे जनाबाई देखील अंतरबाह्य त्या विठ्ठलाशी एकरूप झाल्या होत्या. त्यांची भावकविता जणू परमात्म्याच्या प्रेमांनी काटोकाट भरली होती. त्यांची निष्काम निरपेक्ष भक्ती. त्यांच्या अभंगात ती भक्ती ओतप्रोत भरली होती.

संत जनाबाई यांनी अनेक अभंग लिहिले त्यामध्ये कितीतरी विठ्ठल भक्तीचे आहेत. त्या म्हणतात
**झाडलोट करी जनी
केभरी चक्रपाणी
पाटी घेऊनिया शिरी
नेऊनिया टाकी दुरी**

मनातील भावना जनाबाईं व्यक्त करतात. त्यांच्या मनात वात्सल्य, कोमलता, ऋजुता, सहनशीलता, त्यागी वृत्ती आणि स्त्री जाणिवांचा स्पर्श, त्यांच्या काव्यातून प्रकटाने जाणवतात. म्हणून जेष्ठ समीक्षक अभ्यासक रा. चि. ढेरे जनाबाई यांच्या काव्याचे रसग्रहण करताना म्हणतात तत्कालीन संत नामदेव, संत सोपान, संत गोरू कुंभार, संत चोखामेळा, संत सेना महाराज आदी सत्पुरुषांच्या जीवनाचा सद्गुणांचा आढावा घेणारी पद्य रचना करून संत जनाबाई पुढील पिढ्यावर उपकार करून ठेवलेत, असे विधान केले होते. खरंच जनाबाई यांची भाषा काळजाला जाऊन भिडते.त्याचा प्रत्यय वाचकाला येतो.

संत जनाबाई यांचे एकूण ३५० अभंग उपलब्ध आहेत. ते अभंग अतिशय लोकप्रिय आहेत. तसेच कृष्णजन्म बालक्रीडा व काल्याचेही अभंग लिहिले असून ज्ञानेश्वरांच्या स्तुतीपर अभंग लिहिले आहेत. त्यांच्या अभंगातून पुराणाचे संदर्भ येतात. त्या म्हणतात पांडुरंगाचा जप हेच महातप आहे. आपण श्रद्धा आणि तळमळ जर ठेवली तर उद्धरून जातो. खरंच संत जनाबाई यांनी जनसामान्य जनतेला कळावे असेच मांडले आहे.

आध्यात्मिक क्षेत्रातील एक नाव म्हणजे संत सोयराबाई होय. त्यांची वाणी रसाळ होती. भागवत धर्माच्या मांदियाळीतील एक ठळक नाव म्हणजे संत सोयराबाई होय. संत चोखामेळा यांच्या त्या पत्नी होत्या आणि संत निर्मळा म्हणजे त्यांच्या नणंद बाई होय. संपूर्ण कुटुंबच विठ्ठलाच्या नामात गुंग झाले होते. संत सोयराबाई यांच्या जिभेवर सरस्वतीचा वास होता. संत सोयराबाई या स्वतःला चोख्याची महारी असे संबोधतात. त्यांची वाणी अतिशय मधुर होती. त्या एका अभंगात म्हणतात...

**येई गरुड ध्वजा।
विटेरहित करीन पुजा।।
धुपदीप पुष्यमाळा।
तुज समर्प गोपाळा।।**

सोयराबाई यांची विठ्ठलावर निस्सीम भक्ती होती. डॉ भगवान कवठेकर यांनी आपल्या लेखात असे म्हटले आहे की, सोयराबाई यांनी प्रत्यक्ष पांडुरंगाकडे पाहून अभंगाची रचना केली आहे. त्यांनी थेट विठ्ठलाला प्रश्न केला आहे. त्यांचे एकूण ६२ अभंग गाथेत सापडले आहेत. कर्ममेळा याचा जन्म झाला तेव्हा देवाने बारासे केले असा उल्लेख

दळिता कंडिता तुज गाईन अनंता श्र म्हणत विठ्ठलाच्या भक्तीशी समरस झालेल्या संत कवयित्री म्हणजे संत जनाबाई होय.मूळ गाव गंगाखेड जरी असले तरी त्यांचे संपूर्ण आयुष्य पंढरपूर येथे विठ्ठल भक्तीत गेले. त्या संत नामदेवांकडे रहात होत्या. त्यांच्याकडे जनाबाई आश्रित म्हणून राहिल्या तेव्हा त्यांच्या मुखातून अभंग निर्मिती झाली....

सोलापूर जिल्ह्यातील संत कवयित्रींच्या प्रतिभेचा सुंदर आविष्कार

आहे. कधी संकटात असताना देवाचा धावा करताना, देवाची करुणा भाकताना सोयराबाई म्हणते देहात विटाळ वसतो मग देह कोणी निर्माण केला? तेव्हा त्यांच्या भावना अनावर होतात. आणि म्हणतात...

**देहासी विटाळ म्हणतो सकळ
आत्मा तो निर्मळ शुद्ध बुद्ध
देहीचा विटाळ देहीच जन्मला
सोवळा तो झाला कवण धर्म**

विषमतावादी समाजात परिवर्तन घडवून आणले पाहिजे असे त्यांना वाटते कारण शरीर हे नश्वर आहे आणि आत्मा हाच शाश्वत आहे. म्हणून देवाला फक्त भक्ताची भक्ती प्रिय आहे.

सोलापूर जिल्ह्याला संत कवयित्रींचा परंपरा लाभली आहे. त्यामध्ये संत निर्मळा यांचे नाव अगदी भक्ती भावनेने घेतले जाते. संत कवयित्रीने समाज मनावर संस्कार रुजविले. समाजाला विचार दिला. भक्तीचा मळा फुलविला.

संत निर्मळा १४व्या शतकातील असून त्या संत चोखामेळा यांच्या धाकट्या बहीण होत्या. त्यांनी संत बंका यांच्याशी विवाह केला. संत बंका हे सोयराबाई यांचे बंधू होते. हे संपूर्ण कुटुंबच विठ्ठलाशी तद्रूप झाले होते. भक्तीशी जोडले गेले होते. भक्ती रसात नखनिशिखांत न्हाले होते.

त्याकाळी समाजात वर्णव्यवस्था, जातीयता यामुळे लोकांची घुसमट, कोंडी दिन अवस्था होत होती. दलित गावकुसाबाहेरील लोकांना मंदिरात प्रवेश नव्हता हे वास्तव चित्रण संत मंडळी नजरेने पहात होती. अनुभवत होती.

त्याला वाचा फोडण्यासाठी ते पुढे सरसावले. कर्मकांड आणि अंधश्रद्धेच्या गर्तेत अडकलेल्या समाजाला त्यांनी भगवंताचा महिमा सांगितला. नामाचा मार्ग सोपा दाखविला. त्यांच्या अभंगातून तितकीच आर्तता आणि भावव्याकुळता निर्मळाच्या मनी आहे. त्या आपल्या एका अभंगात म्हणतात...

वंदना कुलकर्णी

मो. ९६५७०९५८६२

**रात्रंदिवस मन करीत तळमळ
बहु हळूहळू वाटे जीवा।
काय करू आता पाऊले न दिसती
पडिलेसे गुंती न सुटे गळे।।**

त्यांना संसाराचा उबग आला होता. म्हणून ती हा फास तोडून टाक असे विठ्ठलाला सांगत होती की देवा आता हे दुजेपण सोडून द्या मला तुम्ही भेटा. तुम्हाला चोखोबांची शपथ आहे. किती ताकद होती निर्मळा च्या शब्दात ती थेट विठ्ठलाला प्रश्न करते. संत निर्मळा यांनी नामाचे महत्त्व अधोरेखित केले आहे. त्या संदर्भात त्यांचे बरेच अभंग आहेत. अतिशय विचारधन देणारे आहेत. त्या म्हणतात.

**संसाराचे कोण कोड। नाही मज त्याची चाड।।
एका नामेची विश्वास। दृढ धालोनिया कास।।
जेथे न चले काळसत्ता। विठोबाचे नाम गाता।।
शास्त्रे पुराणे वदती। नाम तारक म्हणती।।**

परमार्थ कसा साधावा यासाठी कितीतरी गोष्टी सांगितल्या आहेत. आणि त्याचे आपण अवलोकन करणे गरजेचे आहे. आपल्या अतरंगी शुध्द भाव असला पाहिजे. निंदा करू नये, परस्त्रीकडे पाहू नये, त्याविषयी मनात अभिलाषा धरू नये. ही साधना सफल होण्यासाठी सतत सत्पुरुषांच्या सहवासात रहाणे गरजेचे असते.

अशा या वारकरी संत परंपरेच्या उदयकाळात या कवयित्रीने मराठी साहित्यात अनमोल भर घातली आहे.

संकटकाळी दुःखात असताना आर्ततेने हाक देणारी आणि त्याला आर्त साद देणारी पंढरीचे विठ्ठलाची होत मग ही संत कवयित्री कोण होती तर संत कान्होपात्रा...माणसाने कुठे जन्माला यावे हे काही त्याच्या हातात नसते. कारण पृथ्वीवर फक्त माणूस म्हणून जन्माला येतो नंतर ही समाजव्यवस्थेतील जात, पात, वर्ण व्यवस्था, शरीराला चिकटते.खरं

तर ही वरवरची आवरण असतात. संत कान्होपात्रा वारकरी संप्रदायातील एक संत कवयित्री होय. एका नायकिणीच्या पोटी या कन्येचा जन्म झाला. कान्होपात्रा ही दिसायला अतिशय सुंदर होती. बुद्धिमान होती. पण तिच्या आईला ही वाटायचे तिनेही माझ्यासारखेच करावे पण कान्होपात्रा यांना मान्य नव्हते. तिचे लक्ष त्या पंढरीच्या विठ्ठल दर्शनाकडे जात होते.तिला पांडुरंगाला भेटावे असे वाटत होते. एकदा ती वारीतील लोकांच्या समवेत पंढरपूरला आली आणि तिच्या विठ्ठल चरणी

आपली भक्ती समर्पित केली. एकाग्र झाली. सावळ्या श्रीहरीला डोळ्यात साठवू लागली.पंढरपूरला राहून ती सेवा करू लागली. हौसाबाई या आर्जाच्या समवेत राहू लागली.

तिथे राहून अभंग रचना करू लागली. ती जेव्हा अभंग म्हणत होती त्यावेळेस लोक त्या श्रवण भक्तीचा लाभ घेत असत. कारण तिचा आवाज ही गोड होता. ती विठ्ठलाच्या भक्तीत आकंठ बुडाली होती. तिचे कुठेच मन रमत नव्हते. पांडुरंग तिचा सखा होता आणि रुक्मिणी माता तिची आई होती.

कारण हा दिनांचा कैवारी होता.म्हणून कान्होपात्रा म्हणते...

**अगा वैकुंठीच्या राया।,अगा विठ्ठल सखया।।
अगा नारायणा। अगा वासुदेवानंदना।।
अशी हृदयातून हाक देते.**

पण एकदा एका बिदरच्या बादशहाला तिच्या रूपाची खबर कळली. त्याने आपली माणसे पाठवली आणि मंगळवेढा येथून पकडून आणण्यास सांगितले. पण चारित्र्य, शील, अपवित्र होऊ नये म्हणून तिने विठ्ठलाचा धावा केला आणि ती पंढरपूरला गेली. मंदिरात गेली.,तिने हाक मारली तेव्हा या अभंगाची निर्मिती झाली...

**नको देवराया अंत आता पाहू।
प्राण हा सर्वथा जाऊ पाहे।।**

असा आर्त टाहो फोडला आणि तिच्यावर कृपादृष्टी झाली. खरंच स्त्री पुरुषाच्या भक्तीला कधीच कोणते भेद नाहीत .गरीब असे,श्रीमंत असे,त्याची कृपादृष्टी सतत भक्तावर असते.कान्होपात्राला निर्गुण, निराकार अशा परमात्म्याची उत्कंठा लागली होती. देवाचे वेड, त्याची भक्ती, त्यातील असीम उत्कंठा, हे कान्होपात्राच्या अभंगाचे वैशिष्ट्य आहे आणि दुसरे वैशिष्ट्य म्हणजे ध्रुवपदप्रमाणे पुन्ह, पुनः जाणवते., त्यामुळे अभंगाला एका विशिष्ट शैलीचे स्वरूप प्राप्त झाले आहे अशा ही कान्होपात्रा तरती वृक्षाच्या रूपाने आजही जशीच्या तशी पांडुरंगाच्या मंदिरात काळ्या दादावर उभी आहे. कान्होपात्राच्या अपूर्व भक्तीने तिला सर्वांतून मुक्ती मिळाली. तिच्या अगाध भक्तीमुळे समाजही तिच्या पायाशी नतमस्तक झाला. या संत कवयित्रींनी सर्व स्त्रियांना भक्ती प्रेमाची ओढ लावली. स्त्री जीवनाचे दुःख वेदना यांच्या अभंगातून दिसल्या. संसारातील व्याप, ताप हे कायमच असतात. पण त्यातून परमेश्वराची भक्ती कशी करावी आणि सम जाणवती आपल्या असलेले योगदान कसे द्यावे, हेही या संत स्त्रियांनी सांगितले.

आजही बहुजन समाजातील स्त्रियांवर या संत कवयित्री स्त्रियांच्या अभंगाचा खूप मोठा परिणाम जाणवतो. जनाबाई त्यांना बहिण वाटते आई वाटते. मैत्रीण वाटते. तर सोयराबाई आणि निर्मळा या तळगाळातल्या संत स्त्रिया असूनही त्यांनी विठ्ठलाची भक्ती कशी केली त्यांना आदर्श वाटते. कान्होपात्रा तर सर्वानाच प्रिय आहे या संत स्त्रियांनी सोलापूर जिल्ह्यातील नवे तर महाराष्ट्रातील स्त्रियांना एक आदर्श घालून दिला आहे.अशा या संत कवयित्रींना मी वंदन करते.

अणदूर तालुका तुळजापूर हे गाव सोलापूर हैदराबाद हायवेवर सोलापूर पासून ४० की मी अंतरावर आहे, हे गाव मल्हार मार्तंड खंडेरायाच्या मंदिरामुळे उभ्या महाराष्ट्रात प्रसिद्ध आहे. येथून तुळजापूर ४० किमी, अक्कलकोट ४० किमी अंतरावर प्रसिद्ध तिर्थस्थळ आहेत. या प्रसिद्ध मंदिराचा थोडक्यात इतिहास या ठिकाणी मी आपणासमोर ठेवत आहे.

नवसाला पावणारा अणदूरचा खंडोबा

नळराजाने नळदुर्गमध्ये रण मंडल नावाचा किल्ला बांधला. याच नळदुर्ग किल्ल्यातील हे आहे श्री खंडोबाचे पहिले मंदिर इब्राहिम आदिलशहाने हे मंदिर पाडून येथे उपली बुरुज बांधला. त्यानंतर नळदुर्गापासून दोन किलोमीटर अंतरावर बोरी नदीच्या काठी मंदिर बांधण्यात आले. मात्र, या मंदिरात गाथीची हत्या केल्यामुळे मंदिर चार किलोमीटर अंतरावर असलेल्या अणदूरमध्ये बांधण्यात आले. छत्रपती शाहू महाराज यांनी मंदिराच्या देखभालीसाठी ५०० एकर जमीन दान केली. नंतर अहिल्याबाई होळकर यांनी सभामंडप बांधला म्हणून अणदूरचे मंदिर तीन टप्प्यात झाल्याची दिसते. पुढे नळदुर्ग आणि अणदूर मध्ये देवाच्या मूर्तीसाठी वाद सुरू झाला. त्यानंतर अणदूर येथे सव्वा दहा महिने आणि नळदुर्गमध्ये पावणेदोन महिने देवाची मूर्ती ठेवण्याचा करार झाला. तो करार आजही पाळला जातो. महाराष्ट्रात ही खंडेरायाची चल मूर्ती आहे, की जिचे वास्तव पावणेदोन महिने मैलारपूर नळदुर्ग मंदिरात असते, त्या ठिकाणी फार मोठी यात्रा भरते. त्याला महाराष्ट्र, कर्नाटक, तेलंगणा या राज्यातून भक्त भाविक मोठ्या संख्येने सहभागी होतात. नळदुर्गचे नवे मंदिर बोरी नदीच्या काठावर जुन्या मंदिराच्या पाचशे मीटर दूर बांधण्यात आले. ते कोरपे नावाच्या भक्ताने बांधले असा दाखला मिळाला आहे. हे मंदिर बिनशिखराचे होते. सध्याच्या मंदिर समितीचे त्यावर शिखर बांधून रंगरंगोटी केली. अणदूर आणि नळदुर्ग या दोन्ही मंदिराची पुजारी एकच असून ट्रस्टमुद्धा एकच आहे. सदानंद आणि होनकरस मोकामे हे खंडोबाचे मूळ पुजारी त्यांचे वंशज सध्या पुजारी आहेत मोकामे नंतर ढेपे, ढोबळे, येळकोटे, हरळे ही पोट आडनाव पडली आहेत. अणदूरमध्ये दररोज एक पुजारी त्यांच्या हिश्याप्रमाणे

बदलतात. नळदुर्ग मध्ये मात्र पावणे दोन महिने चार पुजारी एकच असतात. मात्र देव अणदूरला गेल्यानंतर तेथेही हिशाप्रमाणे रोज

अविनाश मोकामे

मो. ८२०८०८०४०७

पुजारी बदलतात. जेव्हा देवाची मूर्ती अणदूरला असते तेव्हा नळदुर्गच्या मंदिरात फक्त शिवलिंग दिसते तर मूर्ती नळदुर्गला असताना अणदूरच्या मंदिरात फक्त शिवलिंग दिसते.मूर्तीच्या खाली शिवलिंग दिसते.श्री खंडोबाची मूर्ती ही एक शिवलिंग असून त्यावर हळदीचा लेप लावून नाक, डोळे बसविले जातात. त्यावर चांदीचा

किरीट चढवला जातो. सकाळ आणि रात्री दोन वेळा सोहळ्यासोहळी केली जाते. रात्री शेजारती म्हटली जाते. दोन्ही पूजेच्या वेळी नगारा वाजवला जातो. तो मान मुस्लिम भक्त याकुब शेखकडे आहे. पूर्वी अनेक वर्षे आणखी एक मुस्लिम भक्त बाबू पिंजारी दर रोज मंदिरात फुले आणून देत होते. श्री खंडोबाचे अणदूर आणि नळदुर्ग मध्ये वेगवेगळे मानकरी आहेत. यात्रा कमिटी वेगळी आहे. अणदूर यात्रेनिमित्त कुस्त्यांचा जंगी आखाडा भरवला जातो. नळदुर्ग यात्रेनंतर ही कुस्त्यांची स्पर्धा होते. देव नळदुर्गमध्ये आल्यानंतर दर रविवारी यात्रा तर पौष पौर्णिमेला महायात्रा असते. श्री खंडोबा आणि बाणाई विवाह स्थळ श्री खंडोबा हा महादेवाचा अवतार असून खंडोबाची महाराष्ट्रात आठ प्रमुख ठिकाणी आहेत.

मंदिरे दोन आणि मूर्ती एक अशी परंपरा शेकडो वर्षांपासून सुरू आहे. तसेच अणदूरहून नळदुर्ग आणि नळदुर्गहून आंदूरला देवाची मूर्ती नेताना दोन्ही गावातील म नकायामध्ये लेखी करार केला जातो, हे विशेष. हा खंडोबा नवसाला पावणारा आहे अनेक भक्त भाविक खंडोबाला नवस बोलतात तो हा देव त्यांच्या इच्छा, आकांक्षा पूर्ण करतो.

एस. एस. समर्थ अकॅडमीचे अॅथलेटिक्स कोचिंग सेंटर व भरतीपूर्व प्रशिक्षण केंद्रास ३० नोव्हेंबर २०२२ या दिवशी सुरुवात झाली. चारच मुलांना घेऊन अकॅडमीचे रोपट रोवल. हे रोपट हळूहळू वाढत आहे.

एस. एस. समर्थ अकॅडमीचे रोपट अल्पावधीतच नावारूपास आलं

नेहरूनगर येथील शासकीय मैदानावर हे रोपट अल्पावधीतच नावारूपास येण्यासाठी खंबीरपणे माझ्या पाठीशी उभे असणारे माझे पती एन.आय.एस कोच व राष्ट्रीय खेळाडू सूर्याजी लिंगडे यांनी मला प्रोत्साहन दिले. दरम्यानच्या काळात मी अॅथलेटिक्समध्ये एन.आय.एस प्रशिक्षण घेतले. ही अकॅडमी उभा करण्यामागे उद्योजक यशवंत पाथरुट यांनी मला प्रोत्साहन दिले. सोलापूरचे माजी महापौर श्रीकांचना यशम व तालुका क्रीडा अधिकारी सत्येन जाधव यांच्या हस्ते अकॅडमीचे उद्घाटन करण्यात आले. उद्घाटनावेळी त्यांनी तुम्हाला जे काही साहित्य लागेल ते देतो, असे आश्वासनही दिले अशाप्रकारे त्यांनी मदतीचा हात पुढे केला.

पहिल्या दिवशी चार मुले घेतलेला सराव पाहून वॉकिंग ट्रॅकवर चालणारी माणसे आकर्षित होत गेली. त्यांच्यामुळे आमच्या अकॅडमीचा खूप प्रसार झाला. चारवरून ११० पर्यंत संख्या पोहोचली. मग त्यांना तंत्रशुद्ध प्रशिक्षण दिल्यामुळे अकॅडमीला पहिल्याच वर्षी यश आले. अकादमीच्या भक्ती थोराले हिने राज्य स्पर्धेत लांब उडी मध्ये कांस्य, विनीत दिनकर याने आंतर विद्यापीठ अश्वमेध स्पर्धेत १०० मीटर धावण्याच्या शर्यतीत रौप्य व राज्य मैदानी स्पर्धेत कांस्य पटकावले. सुनील वराडेने कांस्य मिळविले. ओम वरवडकरने विभागीय स्पर्धेत ४०० मीटर धावण्याच्या शर्यतीत सुवर्ण तर अस्मिता बिराजदार ही अडथळा शर्यतीत कांस्यची मानकरी ठरली. अरुण माने, यशवर्धन लिंगडे, शरजू शीरसागर व आदिती सपकाळ यांची जुनियर राष्ट्रीय स्पर्धेसाठी निवड झाली. पोलीस भरतीपूर्व प्रशिक्षण

भारती लिंगडे

मो. ७७४३९०८२२९

विभागीय अधिकारी निवेश वरवडकर, पोलीस हवालदार शिवानंद बिराजदार व हनुमंत सपकाळ यांनी वेळोवेळी सहकार्य केले. सर्व पालकांच्या सहकार्यातून ही अकादमी चालू आहे. या खेळाडूंना घडणण्याचा मी ध्यास घेतला आहे. यातील काही खेळाडू भारत देशाचे नाव आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पोहोचतील भारत देशाचे नाव असा मला विश्वास आहे.

अदिती सपकाळ अकॅडमीची उत्कृष्ट खेळाडू

यामध्ये वारंवार चमकणारी गुणवंत खेळाडू आदित्य सपकाळ हिने २०२२-२३ ला सीबीएसई क्लस्टर राज्यस्तरीय अॅथलेटिक्स स्पर्धेत १०० मीटर धावण्याच्या शर्यतीत सुवर्णपदक पटकाविले. त्यानंतर तिने राष्ट्रीय स्पर्धेत १०० मीटरमध्ये रौप्य व २०० मीटर मध्ये कांस्यपदक पटकावून अकादमीचे नाव भारत देशात पोहोचले. शालेय स्पर्धेतही आदितीने सुवर्ण पटकावून अकादमीच्या यशाची मूर्तमेढ रोवून तिने नावलौकिक केला.

केंद्रात २०२२-२३ या पहिल्याच वर्षी बारा मुलांची पोलीस दलात निवड झाली

एस.आर.पी.चे सहाय्यक समादेशक नानासाहेब माशाळ, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक राधवेंद्र सिंह क्षीरसागर, प्र. सुभाष माने, रेल्वेचे

विभागीय अधिकारी निवेश वरवडकर, पोलीस हवालदार शिवानंद बिराजदार व हनुमंत सपकाळ यांनी वेळोवेळी सहकार्य केले. सर्व पालकांच्या सहकार्यातून ही अकादमी चालू आहे. या खेळाडूंना घडणण्याचा मी ध्यास घेतला आहे. यातील काही खेळाडू भारत देशाचे नाव आंतरराष्ट्रीय पातळीवर पोहोचतील भारत देशाचे नाव असा मला विश्वास आहे.

मागील १० वर्षांपर्यंत अस्वच्छ आणि बकाल म्हणून उल्लेख होत असलेले पंढरपूर शहराचा विकास वेगाने होत आहे. शहरात स्वच्छता, अंतर्गत रस्ते, स्वच्छ पिण्याचे पाणी, चांगली निवास व्यवस्था उभा राहत आहे. त्याचबरोबरने शहराला सहज आणि जलद सर्व भागातून जोडणारे दर्जेदार रस्ते बनत आहेत. पंढरपूर शहर हे देशातील कोणत्याही भागाशी कनेक्ट होत आहे. पंढरपूर शहराला कर्नाटक, गोवा, आंध्रप्रदेश, तेलंगणासह कोकण, मुंबई, खानदेश आणि उत्तर भारताशी जोडणारे रस्ते वेगाने बनत आहेत. यामध्ये मोहोळ ते आळंदी राष्ट्रीय मार्ग क्र. ९६५ ला जवळपास पूर्ण झाला आहे.

पंढरपूर-सांगोला, पंढरपूर-मंगळवेढा, पंढरपूर-विजापूर, पंढरपूर-टेंभुणी, पंढरपूर-सातारा, पंढरपूर-मल्हारपेट, पंढरपूर-शेटफळ-कुडूवाडी हे रस्ते टुपदरी सिमेंट कॉक्रीटचे झाले आहेत. बहुतेक सर्व रस्ते दर्जेदार झाले असल्याने पंढरपूरला येणाऱ्या रहदारीची मोठी समस्या दूर झाली आहे. केंद्र सरकारने यातील पाच मार्गांचा विकास केला असून सुमारे तीन हजार कोटी रुपयांपेक्षा अधिक खर्च झाला आहे. पंढरपूर-मोहोळ, पंढरपूर-पुणे या मार्गांस एक हजार कोटी रुपये भूसंपादन, मालमत्ता, झाडे नुकसान भरपाई म्हणून दिले आहेत. त्यामुळे या मार्गांच्या दोन्ही बाजूंच्या शेतकऱ्यांच्या दारात विकास तर आलाच त्याचबरोबर आर्थिक समृद्धीही आल्याचे चित्र आहे.

शेतकऱ्यांना मिळालेल्या मोबदल्यातून जमीनी, भूखंड व्यवसाय,

पंढरपूर हे दक्षिण भारतातील प्रमुख तीर्थक्षेत्र आहे. त्यामुळे राज्यासह केंद्र सरकारही पंढरीच्या विकासासाठी विशेष लक्ष देत आहे. त्यातूनच पंढरपूरला जोडल्या जाणाऱ्या आळंदी-पंढरपूर, देहू-पंढरपूर प्रमुख पालखी मार्गांसह सांगोला, टेंभुणी, सातारा, कराड, मंगळवेढा आदी सर्व रस्त्यांची कामे जवळपास पूर्ण झाली आहेत. या नवीन मार्गांच्या कामामुळे पंढरपूर परिसरात नवनवीन उद्योग, व्यवसाय वाढत आहेत. रोजगाराच्या नवीन संधी निर्माण होत आहेत. रेल्वे सेवेने पंढरपूर देशाला जोडले गेले असले तरी विमान सेवेअभावी जागतिक पर्यटक म्हणावे तसे पंढरपूरला येताना दिसत नाहीत. एकंदरीत पंढरपूरचे बदलते रूपडे पाहता भविष्यात पर्यटनाला चालना मिळत असल्याने पंढरपूरच्या विकासात मोठी भर पडत असल्याचे सुखद चित्र आहे.

पंढरपूर पर्यटन स्थळ म्हणून विकसीत व्हावे

लहान मोठे उद्योग, वाहने यामध्ये गुंतवणूक होत असून मोठ्या प्रमाणात बांधकाम व्यवसायाला उर्जितावस्था आली आहे. पंढरपूर शहर देशाच्या सर्व भागांशी पक्क्या मार्गाने जोडले गेल्यामुळे एरवी रस्त्याअभावी न येणारे पर्यटक, भाविक पंढरीत येऊ लागले आहेत. रस्त्यांनी जोडल्या गेल्याने जमिनीचे मुल्यांकन वाढले आहे. रस्त्यांच्या दुर्तर्का मोठ्या प्रमाणात हॉटेल ते शोतीपूरक उद्योग, व्यवसाय उभा राहू लागले असल्याचे दिसून येते. रस्त्यांच्या विकासांमुळे पंढरीच्या विकासाला गती मिळाली असून त्याचे रूपांतर आता पर्यटनात होऊ लागले आहे.

महेश भंडारकर

मो. ७५८८०२०७६६

बायपासमुळे महापुराच्या कचाट्यातून मुक्तता...

चंद्रभागा नदीला प्रत्येकवर्षी पावसाळ्यात महापूर आला की पंढरपूरला जोडणारा भीमा नदीवरील कमी उंचीच्या पुलावर पाणी येते. त्यामुळे बाहेरून येणारी सर्व वाहतूक बंद केली जाते. त्याशिवाय यात्रा कालावधीत पंढरपूरत होणारी भाविक व वाहनाची मोठी गर्दी अरूंद पुलामुळे डोकेंदुखी उरत असते. मात्र आता पंढरपूर-फलटण या मुख्य पालखी मार्गाला वाखरी-एमआयटी शिक्षण संस्थेपासून शिरदोण, गुरसाळे, पखालपूरमार्गे नवीन मोठा बायपास निर्माण झाला आहे. याशिवाय गुरसाळे येथे भीमा नदीवर सर्वात मोठा पूल उभारला आहे. या पुलाची उंची ही पंढरपूरमध्ये असलेल्या इतर पुलांच्या तुलनेत जास्त ठेवण्यात आली आहे. त्यामुळे महापुराच्या वेळी पंढरपूरची होणारी नाकाबंदी थांबेल व यात्रा कालावधीत वाहतूक सुळीत होण्यासाठी फायदा होईल. शिवाय या बायपास पुलामुळे परिसराच्या विकासासाठी मोठा उपयोग व फायदे होणार आहेत.

रेल्वेचा प्रश्न मार्गी लागतोय... विमान सेवेचं काय ?

गेल्या अनेक वर्षांच्या प्रतिक्षेनंतर पंढरपूरला जोडणारे सर्व रस्ते आता चकाचक झाले आहेत. त्यामुळे देशाच्या कोणत्याही राज्यातून पंढरपूरला येणे आता सोपे होत असताना गेल्या कित्येक वर्षांपासून रेंगाळलेला लोणंद-पंढरपूर रेल्वे मार्गालाही मुर्त स्वरूप येत आहे. त्यासाठी भूसंपादन सुरू झाले असून हा मार्ग होण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. यापूर्वी पंढरपूरला मुंबई, कोल्हापूर, लातूर जोडले आहे. आता कोकणालाही रेल्वेने जोडण्यात येत असल्याने भाविकांसह पर्यटकांना त्याचा लाभ होणार आहे. मात्र परदेशी पर्यटकांसाठी आवश्यक असलेल्या विमान सेवेचं काय? असा सवाल पर्यटकांसमोर उभा राहत आहे.

उद्योग वाढणार, रोजगार मिळणार...

पंढरपूर हे तीर्थक्षेत्राबरोबर प्रगत उपपट्टा, फळबाग शेती, मोठी साखर कारखानदारी व शिक्षण सुविधांमुळे ओळखले जात होते. मात्र आता त्यामध्ये आणखी भर पडणार असून पक्क्या, सुसाट रस्त्यांमुळे इतर शोतीपूरक उद्योग तालुक्यात येण्याची अपेक्षा आहे. रस्त्यांमुळे पंढरपूरच्या सर्वांगीण विकासाला चालना मिळाली असून तरुणांना रोजगाराच्या नवीन संधी निर्माण होत आहेत. याबरोबरच पंढरपूरला दर्शनासाठी येणाऱ्या भाविकांची संख्या व त्यांच्या आवडी निवडी लक्षात घेऊन परिसराचा विकास होताना दिसत असल्याने पर्यटकांचा कल हळूहळू वाढत आहे.

पर्यटनाला चालना मिळणार...

पंढरपूरचा विठोबा हा गरीबांचा देव म्हणून जगभर परिचित आहे. शिवाय याठिकाणी पर्यटकांसाठी आवश्यक असणारे हॉटेल, रेल्वे, रस्ते, विमान सेवा नव्हत्या. त्यामुळे शिर्डी, तिरुपतीसह देशातील इतर देवस्थानांच्या तुलनेत याठिकाणी गरीब, मध्यमवर्गीय भाविक येत असतात. मात्र आता हा कलंक पुसला जाणार असून रस्त्यांच्या नवीन जाळ्यामुळे पंढरपूरमध्ये नवनवीन हॉटेल, मॉल, रेस्टॉरंटमध्ये मोठी गुंतवणूक होत आहे. त्यामुळे उच्चभ्रू पर्यटकांसाठी पोषक वातावरण तयार होत असून अशा पर्यटकांची वर्दळ पंढरपूरमध्ये दिवसेंदिवस वाढू लागली आहे. पंढरपूरमध्ये होत असलेल्या शेकडो देवदेवांच्या प्राचीन मंदिरांच्या विकासाबरोबर तुळशीवन, गोपाळपूर, विष्णूपद, वाखरी पालखी तळ, ६५ एकर पालखी तळ, चंद्रभागा वाळवंट शेकडो कोटींचा निधी खर्च करून नव्याने विकसित होत आहे. शिवाय पंढरपूर तालुक्यात चिंचिणी, पखालपूर, खर्डी, नारायण चिंचोली आदी ठिकाणीही पर्यटकांना पुरेसा वेळ घालविण्याची संधी या ग्रामस्थांनी लोकसहभागाने निमाणे करून दिली आहे. त्यामुळे पर्यटनाला मोठी चालना मिळत आहे.

श्री.बी.आर.गायकवाड यांचा ग्रामसेवक म्हणून सुरू झालेला जीवनप्रवास

व्यवसाय, कृषी, शिक्षण, औद्योगिक, राजकीय आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रातील योगदान माणदेशातील सांगोला तालुक्यामध्ये विस्तारत गेला. या वर्णनाची प्रचिती म्हणजे मजूर सोसायटी, अंबिका पतसंस्था, यशोदीप कन्स्ट्रक्शन गुरुदत्त संघ, अध्यक्ष सांगोला तालुका उच्च शिक्षण मंडळ, संस्थापक अध्यक्ष रामकृष्ण टेक्निकल एज्युकेशन सोसायटी, सांगोला यांच्या माध्यमातून मिळते. श्री. बी. आर. गायकवाड यांनी १९७८ पासून सुरू केलेला प्रवास अत्यंत कुशलतेने आज पर्यंत नाविन्याची जोड देत सक्षमपणे सांभाळत आहेत. नवीन कल्पनांची कास, द्रष्टेपणा व धाडसी निर्णय क्षमतेच्या आधारे विविध क्षेत्रांमध्ये आधुनिकतेची जोड देऊन जगाच्या स्पर्धेमध्ये आपल्या नेतृत्वाची छाप उमटवलेली आहे.

कर्तव्यदक्ष शिक्षणमहर्षी: श्री.बी.आर. गायकवाड

व स्वयंरोजगाराच्या अनेक संधी उपलब्ध करून दिल्या. आपले संस्कार, परंपरा, प्रामाणिकपणा, स्पष्ट वक्तव्यपणा या मूल्यांची जपणूक केली व आपली पाठीमुळे विसरता कामा नये हा गुण ते आजही सांभाळत आहेत. दर्जा व गुणवत्तेशी कधीही तडजोड केली नाही. माणदेशी व्यक्तीने उद्योगात स्व-कौशल्य आणि कष्टाने इतकी उंच झेप घेणे आणि पुढील पिढीपर्यंत अखंडपणे वाढत जाणे हीच अनोखी गोष्ट ठरवी.

देशाच्या व राज्याच्या पटलावर अनिश्चितता व अस्थिरतेचे अनेक फेरबिंदल होताना पाहिले. परंतु प्रत्येक संकटाला आव्हान सम जून निडरपणे त्याचा सामना केला व तरुणांना आपल्या कर्तृत्वाने सर्व आव्हानांवर तोंड देऊन व्यवसाय, उद्योग व शेती नव्याने निर्माण करू शकतो असा आदर्श घालून दिला. अनेक

उच्च व तंत्रशिक्षण या विभागामध्ये अनुक्रमे सांगोला महाविद्यालय व शिवाजी पॉलिटेक्निक कॉलेज या संस्थांच्या माध्यमातून तालुक्यातील मुला-मुलींना जागतिक दर्जाचे पदविका व पदवीधर उच्च व तंत्र कुशल विद्यार्थी घडवून आनेक पिढ्यांना घडविले. व्यवसाय व शिक्षण क्षेत्रामध्ये आजही गुणवत्ता, दर्जा, जिवाळा आणि विश्वासाहता राखून आहेत. मराठी मातीतील या नेतृत्वाने तरुणांना रोजगार

दिपक भाकरे

मो. ९४२१०७४६३०

मुला मुलींना शिक्षण क्षेत्रामध्ये मदतीचा हात देणारे त्यांचे समाज उपयोगी कार्य असा मान्यच. गरजू विद्यार्थी व जनता यांचे प्रश्न

विना विचंब निकाली निघावेत ही संकल्पना त्यांनी आपल्या सहकाऱ्यांच्या समोर मांडली आणि त्यातून समाज उपयोगी धोरणांचा पाया रचला. या स्वरूपाचे प्रयत्न आणि पाठपुरावा आजही विविध क्षेत्रांमध्ये ते करत आहेत. अत्यंत उच्चल कारकीर्द निर्माण करत त्यांनी उद्योग, व्यवसाय, शेती व शिक्षण या क्षेत्रामध्ये अशीच सचोटी व तत्त्वनिष्ठेची कटिबद्धता प्रत्येकात दिसून यावी यासाठी सतत प्रयत्न करीत आहेत. अशा या कर्तव्यदक्ष व्यक्तीला शिक्षण क्षेत्रातील गेल्या पाच दशकातील योगदानाबद्दल शिक्षण महर्षी संबोधले तर ते वावगे ठरणार नाही.

श्रीक्षेत्र गौडगाव दक्षिणमुखी जागृत हनुमान देवस्थान

अकलकोट तालुक्यातील श्रीक्षेत्र गौडगाव बु. येथील दक्षिणमुखी जागृत हनुमान देवस्थान अक्कलकोट शहरापासून फक्त १२ किलोमीटर अंतरावर पश्चिम दिशेला आहे. येथे येण्यास एस्टी महामंडळ बस, रेल्वे, जीपसह इतर नवसाला पावणारा दक्षिणमुखी म्हणून या मार्गाला ओळख आहे. आकरा शनिवार व आकरा मंगळवार दर्शन केल्याने मनातील इच्छा व मनोकामना पूर्ण होतात, अशी रूढीपरंपरा आहे. म्हणून राज्य व परराज्यातून भाविक भक्त मोठ्या संख्येने दर्शनासाठी येत

दर्शनाबरोबर मिळते येथे पोटभर महाप्रसाद

मागील २०-२५ वर्षांपासून अन्रदान सेवा सुरू आहे. प्रत्येक शनिवारी अमावस्या, पौर्णिमा, मंगळवारी भाविकांसाठी अन्रदान सेवा सुरू असून २४ तास पोटभर महाप्रसाद दिला जातो. वर्षभरात येथे लाखो भाविक महाप्रसाद घेतात. महाप्रसाद वर्षभर चालू असून आतापर्यंत महाप्रसादाचा भार हे नेहमी दानशूर भाविकांनी उचललेले आहे. ज्या भक्तांची मनोकामना पूर्ण झाली आहे. अशा, भक्तांनी देणगी अथवा महाप्रसादाच्या स्वरूपात मदत करतात. राज्य व परराज्यातून येणारे भक्तांनी श्री चे दर्शन व महाप्रसाद घेऊन तृप्त होतात.

खाजगी वाहने भरपूर आहेत. यामुळे भाविकांची उत्तम सोय झाली आहे. गौडगांव येथील पुरातन हेमांडपंती जागृत मारुती हे समर्थ रामदासस्वामी यांनी स्थापित केली आहे. भगवान शंकराचा मारुती हा अकरावा महारूद्र अवतार असल्याची आखिका आहे.

बसवराज बिराजदार

मो. ७३८५३४६९८५

असतात. या ठिकाणी एकाच वेळेला तात्पुरती पत्रा शेडमध्ये निर्मित केली

हजारो भाविकांना महाप्रसाद घेणे सुलभ व्हावे म्हणून तात्पुरती पत्रा शेडमध्ये महाप्रसादालय सुरू करण्यात आली आहे. येथे महाराष्ट्र, कर्नाटक, आंध्रप्रदेश आशा विविध राज्यांच्या कानाकोपऱ्यातून लाखो भाविक सातत्याने भक्तीभावाने येत असतात. मंदिर समितीने भक्तांसाठी अन्रच्छात्री

नियोजित भव्य असे महाप्रसादालय उभारण्याचा मंदिर समितीचा मानस

सध्या भाविकांना महाप्रसाद देण्याची व्यवस्था असून ती अपुरी पडत आहे. एकाच वेळी पाच हजार भाविक महाप्रसाद घेतील या उद्देशाने सुसज्ज अद्ययावत नियोजित दोन मजली इमारत उभी करण्यात येणार आहे. पहिल्या मजल्यावर किचन, महाप्रसाद तयार करणे आणि दुसऱ्या मजल्यावर भाविकांना महाप्रसाद घेण्यासाठी व्यवस्था करण्यात येणार आहे. तरी दानशूर भक्तांनी सडळ हाताने मदत करण्याचे आव्हान मंदिर समितीने केले आहे.

असते. यामुळे स्थानिक रोजगारत म ठेव्याप्रमाणात वाढ झाल्याने उलाढाल वाढली आहे. भाविकांच्या अडचणी लक्षात घेऊन अय्यश श्रीकांत खानापूर यांच्या मार्गदर्शनाखाली नेहमी तत्परने भाविकांना विनम्र सेवा देण्यासाठी मंदिर समिती प्रयत्नशील असतात.

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वार्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

शुभेच्छुक

■ श्री.सोमनाथ पुंडलिक केंगनाळकर
शहर उपाध्यक्ष : भारतीय जनता पार्टी, सोलापूर शहर
■ के.के.प्रतिष्ठान, सोलापूर

मा.आ.सुभाष(बापू) देशमुख मा.मनीष(भैय्या) देशमुख

मा.सोमनाथ केंगनाळकर

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वार्धापनदिन
चिरायु होवो..!

मदत आणि मार्गदर्शन

महाग शस्त्रक्रिया, गोरगरीब रुग्णांना आर्थिक मदतीकरीता, धर्मादाय अंतर्गत पंतप्रधान वैद्यकीय मदत निधी, मुख्यमंत्री सहायता निधी, विविध खाजगी ट्रस्टद्वारे समन्वयकाची भूमिका...

मा.जितेंद्र सातव प्रदेश अध्यक्ष राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (अ.प.) वैद्यकीय मदत कक्ष

मा.सचिन सरवदे राज्य विस्तारक राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (अ.प.) वैद्यकीय मदत कक्ष

मा.सुनील गोरे संस्थापक अध्यक्ष राष्ट्रभक्ती संघटना महाराष्ट्र राज्य विस्तार राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (अ.प.)

शुभेच्छुक : राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी (अ.प.) वैद्यकीय मदत कक्ष

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वार्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

Hotel Ambassador Executive

95/1, Murarji Peth, Near Old Pune Naka, S.T.Stand Road, Solapur

0217-2322388 M.: 9699066102

हॉटेल अंबेसॅडर

श्री लक्ष्मी दुग्धालय नॅचरल मलईयुक्त दुग्धजन्य पदार्थ व स्वित
अक्कलकोट-सोलापूर रोड, अक्कलकोट

श्री लक्ष्मी दुग्धालय नॅचरल मलईयुक्त दुग्धजन्य पदार्थ व स्वित

नॅचरल मलईयुक्त दुग्धजन्य पदार्थ, स्वित व रनॅक्स

मलईयुक्त
ताक, मट्टा, लस्सी, बासुंदी, दही, श्रीखंड, आम्रखंड, पनीर, खवा (गाईचे व म्हशीचे) लोणी (गाईचे व म्हशीचे), सुगंधी दुध, चक्का, मलईयुक्त कुल्फी

नॅचरल फळयुक्त
मैंगो रबडी, अंजीर रबडी, पेरु रबडी, स्ट्रॉबेरी, रबडी, अंगूर रबडी, चिक्कू रबडी, सिताफळ, रबडी, काळाद्राक्ष रबडी, जांभूळ रबडी, गुलकंद रबडी व अमूल बटर, चीज, ग्रीनपीस, मिक्सर व्हेजिटेबल, स्विटकॉर्न (मका), पनीर मसाला, शेंगा चटणी, कडक भाकरी, बाकरवडी मिळेल.

स्वित : पेढा, बर्फी, कुंदा, लाडू, जिलेबी, गुलाबजामून, बालुशा, काजुकतली

नाष्टा : समोसा, ढोकळा, मका, चिवडा, भडंग चिवडा, फरसाण

बेकरी पदार्थ : ब्रेड, टोस्ट, खारी, बटर, बनपाव, मस्कापाव, नानकटाई बिस्कीट, उपवासाचे शाबू पापड, शाबू व बटाटा चिवडा, डिक लाडू, चिप्स

— शाखा क्र.१ : मंगरुळे हायस्कूल चौक, बायपास रोड, जंगी प्लॉट, अक्कलकोट
— शाखा क्र.२ : मंगरुळे हायस्कूल चौक, टोळ अंबाबाई मंदिराजवळ, अक्कलकोट
— शाखा क्र.३ : भारत गॅस गोडाऊनशेजारी, स्टेशन रोड, अक्कलकोट
— शाखा क्र.४ : अक्कलकोट-सोलापूर महामार्ग, ब्यागेहळ्ळी फाटाच्यापुढे, तोतला फार्म हाऊसशेजारी, अक्कलकोट, जि.सोलापूर
— शाखा क्र.५ : एस.टी.स्टॅन्डसमोर, स्वामी कॉम्प्लेक्स, मादनहिप्परगा, ता.आळंद, जि.कलबुर्गी.

प्रो.रेवणसिद्ध नि. पाटील
8087249836
9673757477

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वर्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

शुभेच्छुक

मा.श्री.ए.के.उर्फ यशवंत कटारे
प्रगतशील शेतकरी, कुंभारी

प्रखर राष्ट्रीय विचारांचे दैनिक
सोलापूर
‘तरुण भारत’
वर्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

मा.सदाभाऊ खोत

ओबीसी नेते

शुभेच्छुक

रयत क्रांती संघटना
जिल्हा लातूर
मो.७९७२३२८९२२

मा.शिवाजीराव पेटे
रयत क्रांती संघटनेचे जिल्हाध्यक्ष
तथा ओबीसी नेते (लक्कड जवळगेकर)

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वर्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

RRIDDHIE AGENCY
अपे घरी घेऊन जा **PIAGGIO**
आता फक्त **१** रुपया मध्ये

बुकिंग साठी संपर्क :
7447454501 / 9284868898

425 CC मेकॅनिकल इंजिन
435 CC क्लासिक मेकॅनिकल इंजिन

फ्री फ्री फ्री
कार टेप
फॅन
२५०००/- रुपये डिस्काउंट

अधिकृत विक्रेते
रिध्दी एजन्सीज
१०/१ ब, शिवाजीनगर, सोलापूर - पुणे हायवे,
वाळे, सोलापूर - ४१३२५५
ईमेल : bhosalesumeet30@gmail.com.
मोबा.: ७५१७३१०३६९

रिध्दी एजन्सीज
CLASSIC

सोलापूर
‘तरुण भारत’
वर्धापन दिनास हार्दिक शुभेच्छा..!

मा.सौ.रेखा लक्ष्मण सोनकवडे
मुख्याध्यापिका, जिल्हा परिषद
प्राथमिक मराठी शाळा, वागदरी, ता.अक्ललकोट

सोलापुरात अग्रेसर... मनोरमा बँक परिवार!

सोलापुर, पुणे, धाराशिव व सांगली जिल्हा कार्यक्षेत्र सोलापूर शहर व जिल्ह्यातील आर्थिक विकासामध्ये योगदान देणारी मनोरमा बँक २६ वर्षे पूर्ण करून २७ व्या वर्षात पदार्पण करित आहे. बँकेची विशेषतः म्हणजे ही बँक गेली पाच वर्षे झिरो टक्के एनपीए देणारी ही एकमेव बँक आहे. याशिवाय मनोरमा परिवाराच्या सामाजिक, सांस्कृतिक, क्रीडा, आर्थिक क्षेत्रातील कामकाजामुळे मनोरमा परिवाराने सोलापूर जिल्हा तसेच पश्चिम महाराष्ट्रामध्ये आपले स्थान निर्माण केले आहे. यामुळे या बँकेने उत्तुंग भरी घेतल्याने मनोरमा बँक परिवार सोलापुरात अग्रेसर ठरला असून या परिवाराच्या माध्यमातून आयुष्यभर समाजसेवा करणार असल्याचा निर्धार सोलापूरचे उद्योजक तथा मनोरमा बँकेचे चेअरमन श्रीकांत मोरे यांनी दैनिक तरुण भारतशी संवाद साधताना दिली.

मनोरमाच्या माध्यमातून आयुष्यभर समाजसेवा

मनोरमा परिवारातर्फे गेली पंचवीस वर्षे साहित्य क्षेत्रात कार्यरत असणाऱ्या राज्यातील व जिल्ह्यातील साहित्यिकांना मनोरमा साहित्य पुरस्कार देऊन गौरव केला जातो. ९ मे १९९७ साली मनोरमा बँकेचे संस्थापक अध्यक्ष कै. सदाशिव रामचंद्र मोरे यांच्या सेवाभावी व अमूल्य मार्गदर्शनाखाली बँकेस भौतिक अधिष्ठान प्राप्त करून दिले. बँकेचा प्रगतीचा आलेख दिवसेंदिवस वाढत चाललेला दिसून येतो. बँकेने ठेवी, कर्ज वाटप आदी व्यवहारात उल्लेखनीय प्रगती केलेली आहे. आज २७ वर्षांनंतर बँकेने २६५ कोटी व्यवसायापर्यंत मजल मारली आहे.

परिवारामध्ये केवळ बँकच नव्हे तर इतर १० आर्थिक संस्था कार्यरत आहेत.

मनोरमा परिवाराची एकूण वाटचाल २१०० कोटी व्यवसायापर्यंत आहे. मनोरमा परिवाराचे वैद्यकीय क्षेत्रातही उल्लेखनीय कार्य मनोरमा सहकारी रुग्णालय तसेच डॉक्टर सुमित मोरे यांचे प्राईड हॉस्पिटलद्वारे अत्यंत माफक व परिपूर्ण अशी आरोग्यसेवा उपलब्ध आहे. यामध्ये अत्यंत गरजू व गरीब रुग्णांची मोफत आरोग्य सेवा पुरवली जाते.

पंढरपूर व जोडभावी पेठ येथे नवीन शाखा कार्यरत

मनोरमा बँकेचे छोटेसे रोपटे आता वटवृक्षामध्ये रूपांतरित झाले असून, हा वटवृक्ष आता बहरत जात आहे, मनोरमा बँकेमार्फत दोन ते तीन हजार महिला बचत गटांना आर्थिक स्वावलंबनासाठी कर्ज दिले आहे तर अनेक महिलांना स्वयंरोजगारासाठी वयक्तिक कर्ज देऊन स्वतः च्या पायावर ती उभा करण्याचे काम मनोरमा परिवाराने केले आहे. सोलापूर शहर व जिल्ह्यातील आर्थिक विकासामध्ये योगदान देणारी मनोरमा मल्टिस्टेट क्रेडिट सोसायटीने ११ वर्षे पूर्ण करून १२ व्या वर्षात पदार्पण केले आहे. मल्टिस्टेट क्रेडिट सोसायटीच्या कामकाजाला १ ऑगस्ट २०११ रोजी शुभमुहूर्तावर ग्राहक सेवेस सुरुवात केली. मनोरमा बँकेचे मार्गदर्शक श्रीकांत मोरे व शोभा श्रीकांत मोरे यांच्या सेवाभावी व अमूल्य मार्गदर्शनाखाली प्रगतीचा आलेख दिवसेंदिवस वाढत चाललेला दिसून येतो. मल्टिस्टेट क्रेडिट सोसायटीने ठेवी, कर्ज वाटप आदी आर्थिक व्यवहारात उल्लेखनीय प्रगती केलेली आहे. आपणा सर्वांच्या सहकार्याने 'जो जे वांछील तो ते लाहो' या उक्तीप्रमाणे सुरु झालेल्या आपल्या मल्टिस्टेट क्रेडिट सोसायटीची प्रगती उल्लेखनीय आहे. आज या संस्थेच्या महाराष्ट्र आणि कर्नाटकात ८० ते ९० शाखा आहेत. पुणे, सांगली, कोल्हापूर, उस्मानाबाद, लातूर या जिल्ह्यांमध्ये त्यांनी आपल्या मनोरमा परिवाराचा विस्तार केला आहे. भविष्यामध्ये मनोरमा परिवाराची उलाढाल अथवा व्यवसाय ५००० कोटीपर्यंत घेऊन जाण्याचा मानस आहे.

विशेष म्हणजे ज्यांच्याकडे पिवळे रेशनकार्ड आहे, त्यांना मोफत तपासणी करून औषधोपचार दिले जातात. मनोरमा रुग्णालय व प्राईड रुग्णालय यांच्यातर्फे अनेक जयंती, प्रजासत्ताक दिन, स्वातंत्र्य दिन, महिला दिन, यानिमित्त विविध आरोग्य शिबिरे, मोफत तपासणी शिबिरे यांचे आयोजन करण्यात येते. शिवाय या शिबिरांमध्ये सहभाग घेतलेल्या रुग्णांना मोफत औषधोपचार

दिले जातात. त्यांचे पुत्र सुमित आणि स्नुषा मिताली या डॉक्टर आहेत. जुळे सोलापूर भागात त्यांचे मनोरमा हॉस्पिटल आहे. त्या माध्यमातून मोफत आरोग्य शिबिरेही ते घेत असतात. श्रीकांत मोरे यांच्या पत्नी शोभाताई यांनी 'बँक ऑफ महाराष्ट्र' मध्ये दीर्घकाळ सेवा केली. 'मनोरमा सखी मंच'च्या माध्यमातून त्यांनी अनेक उपक्रम राबविले आहेत.

गोरगरिबांसाठी अखिरत सेवा

सोलापूरचे ग्रामदैवत श्री सिद्धेश्वराच्या सुवर्णसिंहासन प्रकल्पासाठी त्यांनी सात किलो चादी भेट दिली आहे. मनोरमा परिवारातील पतसंस्थेमध्ये अनेकांना नोकऱ्या दिल्या आहेत. दिव्यांगांना ते आर्थिक मदत करतात, आत्महत्या केलेल्या नागरिकांच्या वारसांला रोख स्वरूपात आर्थिक मदत ते करतात, पाटील प्रशालेत मोफत पुस्तके, दिवाळीमध्ये गरीब कुटुंबांना फराळाची भेट. अशी त्यांची अखिरत सेवा चालू असते. अर्थकारणात, सहकार खाल्यात श्रीकांत मोरे अर्थतज्ज्ञ म्हणून कार्यरत आहेत. याशिवाय जिल्हा उपनिबंधक सोलापूर रिजनल डेप्युटी डायरेक्टर तसेच पणन उपसंचालक पुणे येथे त्यांनी कामकाज केलेले आहे. आज मनोरमा परिवाराचा व्यवसाय दोन हजार कोटींचा झालेला आहे. महाराष्ट्र आणि कर्नाटक या दोन्ही राज्यांमध्ये होत असताना प्रत्येक आर्थिक निकष आरबीआयच्या नियमानुसार व निकषानुसार काटेकोरपणे पाळले जातात, म्हणूनच तर मनोरमा बँक ही गेली पाच वर्षे शून्य टक्क्यामध्ये राज्यभरात अग्रेसर ठरत आहे.

श्रीकांत मोरे यांना साहित्याचाही व्यासंग

२१ कवितासंग्रह, २ कथासंग्रह, ५ ललित लेखनसंग्रह आणि एका वैचारिक लेखाच्या पुस्तकासह त्यांच्या नावावर २९ पुस्तकांची नोंद आहे. २००२ साली त्यांनी पहिले साहित्य संमेलन भरविले. आजवर ६ साहित्य संमेलन व २४ कविसंमेलन भरविण्याचे योगदान त्यांनी दिले आहे. १६ जानेवारी २०२३ रोजी नवीन कविता संग्रहाचे प्रकाशन झाले आहे. आपल्या माता-पित्यांच्या स्मरणार्थी साहित्य पुरस्कार देण्याबरोबरच त्यांच्या कार्यात मोलाचा सहभाग नराखणारे चित्रकार स्व. नागेशराव सुरवसे यांच्या स्मरणार्थी साहित्य पुरस्कार देण्याचा उपक्रम त्यांनी हाती घेतला आहे.

डॉ. सुमित मोरे यांचेही वडिलांच्या पावलावर पाऊल

वैद्यकीय पेशाविषयी सध्या बरेच प्रतिकूल बोलले जात असताना, प्रथम निदान, उपचार व रुग्ण बरा झाला तरच पैसे, अशी सेवा देणारे डॉक्टरही आहेत. मात्र, मनोरमा परिवारातील डॉ. सुमित मोरे हे वडील श्रीकांत मोरे यांच्या मार्गदर्शनानुसार आणि वडिलांप्रमाणे सामाजिक भान ठेवून आज गरीब रुग्णांसाठी आरोग्य शिबिरे, गरजू व गरिबांसाठी अत्यल्प खर्चात उपचार करण्याचे ध्येय ठेवून रुग्णसेवा करत आहेत.

झालेली प्रकृती, रुग्णांचा आणि नातेवाईकांचा आमच्यावरचा विश्वास यातच आमचे समाधान असते, असे डॉ. सुमित मोरे आवजून सांगतात.

सात रस्ता येथील प्राईड हॉस्पिटलमध्ये डायरेक्टर म्हणून ते काम पाहतात. प्राईड हॉस्पिटल हे ५० बेडचे मल्टिस्पेशलिटी हॉस्पिटल असून,

मनोरमा परिवाराच्या फायनान्समुळे रुग्णालय उभे करताना खूप मदत झाली. शिवाय हॉस्पिटलमधील नवनवीन मशीन घेतेवेळी मनोरमा बँकेचे सहकार्य लाभले आहे. पुढील काळात १०० बेड्सचे प्राईड आयसीयु अँड मल्टिस्पेशलिटी हॉस्पिटल सुरू करण्याचा मानस आहे. आम्ही वाटचाल सुरू केल आहे. यासाठीदेखील मनोरमा बँकेने अनुकूलता दाखवावी.

- डॉ. सुमित श्रीकांत मोरे

पिवळं रेशनकार्ड असणाऱ्या नागरिकांचे मोफत उपचार, म हिलांसाठी खास आरोग्य सुविधा अशा अनेक सेवा ते देतात. काहीही असू दे 'प्रथम ट्रीटमेंट' देत काम करणारे डॉ. सुमित यांनी सामाजिक कार्यात अग्रणी असलेल्या मनोरमा परिवाराचे प्रतिनिधी म्हणून कार्य करणाऱ्या आई वडिलांकडून मिळालेला सामाजिक कार्याचा वारसा जपला आहे. २०१४ पासून दर महिन्याच्या ५ आणि २० तारखेला जुळे सोलापूर येथील मनोरमा हॉस्पिटल येथे सकाळी १०:३० ते १२:३० यावेळेत मोफत शिबिर आयोजित करतात. यात रुग्णांची थायरॉईड, शुगर, एनसीबी घेण्यात येते. रुग्ण बरा झाल्याचे सम ध्यान सगळ्यांच्या पलीकडले असते. रुग्णांची बरी

येथे २० बेडचा अत्याधुनिक यंत्रसामुग्रीने सुसज्ज असा अतिदक्षता विभाग आहे. त्यामध्ये ०७ केबिन आयसीयू आहे, सीटी स्कॅन, २४ तास फिजिशियनची उपलब्धता तसेच येथील मोड्यूलर ऑपरेशन थिएटर अँडव्हास लॉलप्रोस्कोपी युनिट, २ डी इको, एक्स-रे, व्हॅटिलेटर, सर्व प्रकारच्या कॅन्सर्स सुविधा, या सर्व सेवा तसेच प्राईड हॉस्पिटलमध्ये चांगल्या दर्जाची यंत्रणा सुसज्ज आहे. प्राईड हॉस्पिटलमधील चारपैकी एक तज्ज्ञ डॉक्टर २४ तास येथे उपलब्ध असतात.

प्रत्येक व्यक्तीकडे पाहिल्यानंतर अगोदर दिसतो त्यांचा चेहरा. मात्र, अनेक जणांच्या चेहऱ्यावरचे वेगवेगळे वर्ण, जखम अथवा रंग बदललेला असतो. याच चेहऱ्यावर औषधोपचार करून त्यांच्या चेहऱ्यावरती हास्य उमलवणाऱ्या डॉक्टर म्हणजे त्वचारोग तज्ज्ञ डॉ. मिताली सुमित मोरे होय. मागील पाच वर्षांपासून विविध आरोग्य शिबिरे महिला मेळावा, मोफत तपासणी शिबिर अशा विविध कार्यक्रमांतून त्यांनी सोलापूर जिल्ह्यातील अनेक त्वचारोग संबंधित रुग्णांवरती मोफत उपचार केले आहेत.

मुळात त्या समृद्ध घराण्याच्या सून मात्र स्वतःचे वेगळे अस्तित्व निर्माण करणाऱ्या त्वचारोग तज्ज्ञ डॉ. मिताली मोरे या मनोरमा क्लिनिकमधून रुग्णांची सेवा करीत आहेत. त्या आता अनेक रुग्णांसाठी देवदूत ठरल्या आहेत. मनोरमा को-ऑप बँकेचे संस्थापक श्रीकांत मोरे आणि शोभा श्रीकांत मोरे हे त्यांचे सासू-सासरे आहेत.

मूळच्या धाराशिवच्या असणाऱ्या परंतु आता मनोरमा परिवारातील स्नुषा असणाऱ्या डॉ. मिताली सुमित मोरे यांचे सात रस्ता परिसरात मनोरमा क्लिनिक

मनोरमा रुग्णालयातील सुविधा

मनोरमा रुग्णालयामध्ये चेहऱ्यावरील काळे डाग, वांग, पिंपल्सवर उपचार करण्यासाठी अद्ययावत उपचारपद्धती अस्तित्वात आहेत. याबरोबरच नको असलेले अनावश्यक केस काढण्यासाठी लेडार ट्रीटमेंट आहे. अंगावर टॅटू काढायचे असतील तर लेझर मशीनच्या साहाय्याने काढता येतात. जे वेदनादायक नसतात. याबरोबरच त्वचेला हानिकारक नसते. पांढरे डाग समूळ नष्ट करण्यासाठी मनोरमा क्लिनिकमध्ये लेझर ट्रीटमेंट उपलब्ध करण्यात आली आहे. स्किन टॅग चामखीळ, मस मशीनद्वारे समूळ उच्चाटन करणारी यंत्रणा उपलब्ध करण्यात आली. याबरोबरच पातळ केस, हेअर लॉस, टक्कल पडू नये, तसेच डोळ्यांभोवतीच्या काळी वतुळे तसेच पिंपल नष्ट करण्यासाठी अँडव्हास ट्रीटमेंट उपलब्ध केल्या आहेत.

हे सुसज्ज असे क्लिनिक आहे. आपल्या पतीसोबत ते येथे रुग्णांची सेवा करतात. दहावीपर्यंतचे शिक्षण धाराशिव येथील छत्रपती शिवाजी हायस्कूल येथे झाले, तर ११ वी व १२ वी दयानंद कॉलेज, लातूर येथे झाले. त्यानंतर त्यांनी लातूर येथील शासकीय

वैद्यकीय महाविद्यालयात एमबीबीएस केले. नंतर स्किन स्पेशलायझेशन या विषयावर सांगली येथे अभ्यास केला. तद्वरत पुण्यात कॉस्मेटोलॉजी, हेअर, फेलोशिप पूर्ण केली. २०१८ पासून जुळे सोलापुरातील मनोरमा क्लिनिक येथे कार्यरत आहेत.

मी गेली पाच वर्षे रुग्णसेवेत कार्य करत असताना मनोरमा परिवारातर्फे आयोजित करण्यात आलेल्या महिला आरोग्य शिबिरात रुग्णांची तपासणी करून मार्गदर्शन करण्याचे काम करीत आहे. त्याचबरोबर त्वचेसंबंधित घ्यावयाची काळजीबाबत वेळेवेळी मार्गदर्शन, शिवाय गरजू व सामान्य रुग्णांना मोफत वैद्यकीय उपचार सुरू आहेत. याचा फायदा अनेक रुग्णांना झाला आहे.

- डॉ. मिताली सुमित मोरे

मनोरमा परिवाराकडून सभासद अन् खातेदारांचा खूप मोठा विश्वास संपादन : अस्मिता गायकवाड

मनोरमा परिवार हा आईच्या मायेने भारलेला परिवार आहे. बँकेने आर्थिक क्षेत्रात तर देदीप्यमान प्रगती केलेलीच आहे. परंतु सामाजिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक, वैद्यकीय अशा विविध क्षेत्रात भरीव अशी कामगिरी केलेली आहे. बँकेचे चेअरमन श्रीकांत मोरे यांच्या कार्यकुशल नेतृत्वामुळे व संचालकांनी एकजुटीने दिलेल्या साथीमुळे हा परिवार सोलापूर पुरता मर्यादित नसून पुणे, धाराशिव आणि सांगली मध्येही विस्तार झाला. सभासद व खातेदारांचा खूप मोठा विश्वास हेच यशाचे गमक असल्याची माहिती मनोरमा परिवाराच्या कार्याध्यक्षा अस्मिता गायकवाड यांनी दिली.

बँकेच्या संचालिका, मार्गदर्शिका स्वतःचे अरमन सुद्धा कर्ज वसुलीसाठी प्रयत्नशील व दक्ष असतात. त्यामुळे गेल्या पाच वर्षात बँकेचा एनपीए शून्य टक्क्यावर आला आहे. परिवाराचे काम करत असताना बँकेच्या कारभाराबाबत कधी कोणाकडून दबाव, हस्तक्षेप झाला नाही. कार्याध्यक्षपदाची जबाबदारी विश्वासाने सोपवली आहे. या परिवारात बँकेचे अध्यक्ष श्रीकांत मोरे, मनोरमा सखी मंचच्या अध्यक्षा शोभा मोरे व मनोरमा परिवारातील अध्यक्षापासून ते खातेदार, गुंतवणूकदार, भांडवलदार, कर्जदार, ग्राहक,

महिला आणि शहरातील नागरिकांचे मोठे योगदान आहे, असे मी समजते. कारण मनोरमा परिवारामध्ये संपूर्ण संचालक मंडळाचे काम काज एकजुटीने आणि सर्वांचे विचार लक्षात घेऊनच केल्यामुळेच आमच्या परिवाराचा असलेला वटवृक्ष सध्या बहरत आहे. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया यांच्या आलेल्या निर्दे शांचे तंतोतंत पालन केल्यामुळेच आम्ही अग्रेसर आहोत. महिला, पुरुष, भांडवलदार, कारखानदार, उद्योजक, सर्व ठेवीदार, कर्जदार, हितचिंतक, सभासद यांच्या पाटीशी मनोरमा

परिवार खंबीरपणे उभा आहे. त्यामुळेच आमची जबाबदारी आणखीन वाढली आहे. याशिवाय वृक्षारोपण, आरोग्य शिबिर, व्याख्यान, लहान मुलांसाठी विविध कार्यक्रम, गरजूंना मदत अशी विविध सामाजिक कामे देखील केली जात आहेत. महिला बचत गटाच्या गध्यमातून म हिलांच्या सक्षमीकरणासाठी बँकेने मोठे पाऊल उचलले आहे. पिठाच्या गिरणीपासून ते साखर कारखान्यापर्यंत सर्वच क्षेत्रात कर्जपुरवठा केला आहे. या परिवाराची कार्याध्यक्ष असल्याचा सार्थ अभिमान आहे.

सखी मंचच्या माध्यमातून महिलांचे आर्थिक सक्षमीकरण

मनोरमा बँकेच्या माध्यमातून महिलांसाठी विविध उपक्रम राबविण्यासाठी सखी मंचच्या माध्यमातून महिला आर्थिक, सामाजिक, मानसिक, बौद्धिक, आरोग्यदृष्ट्या सक्षम करण्याबरोबरच विविध कार्यक्रमांचेही आयोजन केले जाते. मनोरमा परिवाराने अर्थकारणाबरोबरच सामाजिक बांधिलकीही जपली आहे. साहित्य, कला, संस्कृती, खेळ, बौद्धिक क्षेत्रातही उल्लेखनीय काम आम्ही केले असल्याची माहिती मनोरमा सखी मंचच्या अध्यक्षा शोभा मोरे यांनी दिली.

मनोरमा सखी मंचच्या अध्यक्षा शोभा मोरे यांचा निर्वाळा

मनोरमा परिवाराची गरुडभरारी नैतिक अधिज्ञानावर, प्रामाणिकपणा, सचोटीवर आधारित वाटचाल सुरू झाली, जी आजतागायत गरुडभरारी घेत चालू आहे. आज, मनोरमा परिवारात, मनोरमा बँकेबरोबर, मल्टिस्टेट, अंकुर, डीन सिटी, इरोमा स्वयंसहायता, मनोरमा सखी मंच, महिला उद्योजक, सदाशिव संस्था कार्यरत आहेत. ग्रामीण भागातील महिलांना आर्थिक सक्षम करण्याकरिता मनोरमा सखी मंच काम करत आहे. विशेष म्हणजे ग्रामीण भागातील महिलांना आर्थिक सक्षमतेची जाणीव करून देऊन चार पैसे कसे वाचतील, यासाठी त्यांना मार्गदर्शन दिले जाते. दर महिने पैसे वाचल्यानंतर काय फायदा होऊ शकेल, याची माहिती दिली जाते. पुरुषांपेक्षा महिलांना काटकसर आणि नियोजन करण्याचा अनुभव जास्त असतो, मात्र साठवणूक करण्याबद्दल त्यांना अधिक माहिती नसते, राहिलेले पैसे पतीकडे देतात. त्यामुळे पूर्णपणे महिलांना पुरुषांवर अवलंबून राहावे लागते, हे चित्र बदलण्यासाठी चार पैसे कसे वाचतील, याकडे आम्ही

सखी मंचच्या माध्यमातून महिलांचा चौफेर विकास

महिलांसाठी विविध उपक्रम सखी मंचच्या माध्यमातून महिला आर्थिक, सामाजिक, मानसिक, बौद्धिक, आरोग्यदृष्ट्या सक्षम करण्याबरोबरच विविध कार्यक्रमांचेही आयोजन केले जाते. मनोरमा परिवाराने अर्थकारणाबरोबरच सामाजिक बांधिलकीही जपली आहे. साहित्य, कला, संस्कृती, खेळ, बौद्धिक क्षेत्रातही उल्लेखनीय काम केले आहे. मनोरमा परिवाराची गरुडभरारी नैतिक अधिज्ञानावर, प्रामाणिकपणा, सचोटीवर आधारित मनोरमा परिवाराची वाटचाल सुरू झाली, जी आजतागायत गरुडभरारी घेत चालू आहे. आज, मनोरमा परिवारात, मनोरमा बँकेबरोबर, मल्टिस्टेट, अंकुर, डीन सिटी, इरोमा स्वयंसहायता, मनोरमा सखी मंच, महिला उद्योजक, सदाशिव संस्था कार्यरत आहेत. यामुळे महिलांचा चौफेर विकास होत आहे.

सखी मंचच्या माध्यमातून विविध मार्गदर्शन, शिबिरे व्याख्यान देऊन त्यांना प्रशिक्षण दिले जाते. शिवाय लहान, मोठे स्वयंरोजगार उभे करण्यासाठी त्यांना कर्ज दिले जाते. एखाद्या महिलेला शेळीपालन, कुकुटपालन, पिटाची

गिरणी अथवा मिरची कांडप मशीन आदींसाठी कर्ज पाहिजे असेल, तर त्या महिलेस त्या व्यवसायाबाबत माहिती आहे की नाही, जर त्या महिलेस त्या व्यवसायाची माहिती नसेल तर त्यांना तज्ज्ञ मार्गदर्शकांमार्फत संपूर्ण

माहिती दिली जाते.

मनोरमा सखी मंचच्या अध्यक्षा शोभा मोरे यांनी आज पश्चिम म हाराष्ट्रात महिलांना आदर्श श्रेणीत नेऊन बसविले आहे. स्त्रिया या घरकामात गुंतलेल्या असतात, महिला समाजात महत्त्वाची भूमिका बजावतात आणि संपूर्ण कुटुंब दैनंदिन कामांसाठी महिलांवर अवलंबून असते. त्या एकाचवेळी आई, पत्नी, गृहिणी, स्वयंपाकी, शिक्षिका, मित्र, परिचारिका या सर्वांची भूमिका शरीराच्या प्रत्येक गरजा पूर्ण करतात. कमी उत्पादकतेची व कमी कौशल्याची कामे स्त्रियांकडे दिली जातात. म्हणून स्त्रियांना आर्थिक क्षेत्रात दुय्यम स्थान दिले जाते. महिलांचे आर्थिकदृष्ट्या सबलीकरण होण्याचे प्रमाण व वेग कमी आहे. महिला या उपजीविकेसाठी शेती, मजुरी, उद्योग, दुग्ध व्यवसाय, इ. क्षेत्रात काम करत असतात, परंतु त्या कामांचे कधीच मोजमाप केले जात नाही. त्यामुळे शोभा मोरे यांनी आज जे काम मनोरमा परिवाराच्या माध्यमातून चालू ठेवले आहे .

भावी पिढी सहट अन् हुशार होण्यासाठी डॉ. ऋचा मोरे-पाटील यांचे योगदान

सोलापुरातील प्राथमिक शिक्षण पूर्ण करून २०१८-१९ साली सांगलीत वैद्यकीय शिक्षण पूर्ण केले आणि तीन वर्षांपासून सोलापुरातील मनोरमा न्यूरो स्पॉईन चिल्ड्रन क्लिनिकमध्ये कार्यरत आहेत. बदलत्या जीवनशैलीमुळे अनेक मुले वेगवेगळ्या मार्गावर लागतात; वेळीच मुलांवर लक्ष न दिल्यामुळे त्यांच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होतो. काही मुले डिप्रेसनमध्ये जातात. त्या मुलांना वेळीच मार्गदर्शन करून त्यांना बरे करण्याचे काम बालरोगतज्ञ डॉक्टर ऋचा मोरे-पाटील या करत आहेत. सोलापुरातील सहकार क्षेत्रातील नामवंत व्यक्ती श्रीकांत मोरे आणि शोभा मोरे यांच्या त्या कन्या आहेत.

ऋचा मोरे यांच्या मनोरमा न्यूरो स्पॉईन चिल्ड्रन क्लिनिकमध्ये मुलांसोबत पालकांना देखील मार्गदर्शन केले जाते. हसत-खेळत मुलांची तपासणी करून त्यांच्यात

सध्या मी बँकेचे संचालक म्हणून कार्य करित आहे. बँकेची उलाढाल सध्या एखाद्या वटवृक्षाप्रमाणे वाढत आहे. तो वटवृक्ष आणखीन कसा बरेल, त्याचा सुगंध चोहीकडे कसा दरवळेल यासाठी मी प्रयत्न करणार आणि हे माझे कर्तव्यही आहे.

-डॉ. ऋचा मोरे-पाटील

काय गुण-दोष आहेत ते शोधलं जातात. त्यानंतर संबंधित मुलांच्या पालकांना मुलांना हा हा आजार असल्याची कल्पना देऊन त्यावर त्वरित उपचार केले जातात. त्यामुळे पुढील येणारा धोका टाळला जाऊ शकतो. त्या मुलांसाठी मार्गदर्शन आणि समुपदेशन केंद्र चालवितात, प्रसूतीनंतर आई आणि बाळाची काळजी कशी घ्यावी याबाबत मार्गदर्शन व सल्ला देतात, सुदृढ बालक सल्ला, शिशु निदान व बालक लसीकरण केंद्र त्यांचे आहे. मनोरमा परिवारातील सदस्य म्हणूनच त्या महिलांसाठी विविध आरोग्य संबंधित शिबिरे घेत असतात. समाजातील

मुलांच्या फिटनेसबाबत आणि आजारी मुलांच्या आरोग्याप्रति त्या जनजागृती करताहेत. अनेक लहान मुलांना मोफत आरोग्याची सेवा देताहेत. मुलांना चांगले घडवायचे असेल तर आधी त्यांच्या मातांना पूर्ण शिक्षण आणि स्वातंत्र्य देण्याची अपेक्षा व्यक्त करतात. मुलांना शारीरिक आणि मानसिकरीत्या सक्षम बनवण्याची गरज असल्याचे त्या सांगतात. मुलांना चांगले संस्कार देणे गरजेचे आहे, अशी सांगतात. एक बालरोगतज्ञ म्हणून अपेक्षा व्यक्त करताना अडचणीच्या काळात कशाचीही कमतरता, उणीव भासू दिली नाही.

डॉ. आदित्य पाटील यांचेही मनोरमा परिवारात उत्तुंग कार्य

डॉ. आदित्य पाटील हे गेली दोन वर्षे सोलापुरातील विविध नामवंत रुग्णालयांमध्ये आपली आरोग्य सेवा देताना रुग्णसेवा ही ईश्वर सेवा म्हणून कार्य करत आहेत. ते शहरातील मार्कण्डेय, प्राईड, सिटी व कुंभारी येथील अश्विनी हॉस्पिटलमध्ये मेंदू व मणक्याच्या आजारावर ते उपचार करतात. ग्रामीण भागातील अनेक रुग्ण पॅरालिसिस (लकवा) या आजाराने त्रस्त असून, या रुग्णांसाठी डॉ. आदित्य पाटील हे देवदूताप्रमाणे आहेत. सोलापूर शहरातील ५०० पेक्षा अधिक शस्त्रक्रिया त्यांनी केल्या आहेत. मुंबई येथून एमबीबीएस केल्यानंतर, एमएस चंदीगड तर एमसीए एम्समधून केले आहे.

शहरात अनेक नामवंत डॉक्टर आहेत; मात्र डॉ. आदित्य पाटील हे सर्वापेक्षा वेगळेच आहेत. कारण ते अश्विनी रुग्णालयांमध्ये मोफत आरोग्य सेवा देतात. शिवाय गरजू व गरीब रुग्णांसाठी त्यांची शस्त्रक्रिया आजार नायनाट किंवा कमी आणि माफक दरामध्ये कशा होतील यासाठी ते प्रयत्न करत असतात. अनेक रुग्णांची महात्मा फुले जनआरोग्य योजनेतर्गत शस्त्रक्रिया केली आहे.

गंभीर अपघातात मान मोडून पॅरालिसिस झालेला पेशंट जेव्हा ऑपरेशन झाल्यानंतर

स्वतःच्या पायावर चालून आभार व्यक्त केले, तो क्षण अद्वितीय असल्याचे डॉ. आदित्य पाटील सांगतात. सध्या अपघातात झेड डोक्याला मार लागला असेल तर दुर्लक्ष केले जाते, त्वरित उपचार घेतले जात नाहीत. पुढे चालून तेच दुर्लक्ष आरोग्यासाठी भारी पडते, यामुळे अनेक रुग्णांच्या मेंदूवर परिणाम होऊ शकतो. त्यामुळे अशा रुग्णांनी वेळ न घालवता त्वरित उपचार करून घ्यावे, असे डॉ. आदित्य पाटील सांगतात. भविष्यात मेंदूच्या आजारापासून उपचाराकरिता कोणीही रुग्ण वंचित राहू नये,

म्हणून प्रयत्न करणार आहे. याशिवाय मोठ्या मेट्रो शहरातील उपचार आपल्या शहरात कसे उपलब्ध होतील, याचाही प्रयत्न करणार आहे. मणक्याचे आजार, त्याच्या चाचण्या व उपचारासंदर्भात रुग्णांच्या मनात अनेक शंका असतात. लोकांमध्ये मणक्याच्या व पाठीच्या आजारांबद्दल बरेच गैरसमज आहेत. असे गैरसमज असल्याने मणक्याचे आजार अजून वाढू शकतात. यामुळे कोणीही अशा आजाराबाबत गैरसमज करून घेऊ नये. डॉक्टरांकडून प्रत्येक आजारावर नीट करण्याचा पर्याय असतो.

मनोरमा परिवाराला अत्योच्च शिखरावर घेवून जाण्यासाठी मोरे दामत्यांनी आयुष्यभर खूप कष्ट वेचले आहेत. सध्याही हे मोरे दामत्य मनोरमा परिवाराबरोबर सर्व सामान्य नागरिकांना मदतीचा हात देण्यासाठी कायम सज्ज असते.

४०वा वार्धापन दिन विशेष

आई जगदंबेचा आशिर्वाद आणि तळपती तलवार घेवून मोघलांना पळती भुई थोडी करून स्वराज्याची निर्मिती केलेल्या राजे शिव छत्रपती शिवाजी महाराजांची तुळजापूरची आई जगदंबा आता अवघ्या महाराष्ट्राचेच नाही तर अवघ्या देशाचे आराध्यदैवत झाली असल्याने आईच्या दर्शनासाठी श्रीक्षेत्र तुळजापूर येथे भाविकांची बारमाही रीघ लागलेली असते. या अगाध महिमा असलेल्या श्री क्षेत्र तुळजापूर नगरीत आता रेल्वे वाहतूक सेवाही चालू होणार असल्याने भाविकांच्या गर्दीत तुफान वाढ होणार आहे. हे तीर्थक्षेत्र देशातील इतर तीर्थक्षेत्राला रेल्वे मार्गाने जोडण्यात येणार असल्याने भविष्यात या तीर्थक्षेत्राची ख्याती जगभर पसरणार, यात शंकाच नाही.

अविनाश गायकवाड

मो. ९४२१८७६३४०

भक्तांच्या हाकेला ओ देणाऱ्या आई तुळजाभवानी मातेच्या मुळ गंडकी पाषाणाच्या मुर्तीवर वस्त्र, अलंकार, मणीमंगळसूत्र याचबरोबर हातात शस्त्र अत्यंत बारकाईने कोरलेली आहेत. श्री तीर्थक्षेत्र तुळजापूर नगरीतील आई तुळजाभवानी मातेचे देशभरात भक्त आहेत. शारदीय नवरात्र महोत्सव, चैत्री पौर्णिमा, पौष महिन्यातील शाकंबरी महोत्सवत भाविकांची मांदियाळी श्री तुळजाभवानी मातेच्या दरबारात असते. इतर कालावधीतही असंख्य भाविकांची दर्शनासाठी गर्दी होताना दिसून येते. आई जगदंबेची पूजा करण्याची जबाबदारी तुळजापुरातील भोपे-पुजाऱ्यांच्या १६ घरांकडे आणि पाळीकर समाज पुजाऱ्यांच्या १५३ घरांवर आहे. श्री तुळजाभवानी मातेचे दर्शन घेण्यासाठी राज्यासह इतर राज्यातूनही असंख्य भाविक हजारा किलोमीटरून येतात. आई तुळजाभवानी म्हणजे महाराष्ट्राची कुलवामिनी व साडेतीन शक्तीपीठांपैकी एक पूर्ण शक्तीपीठ आहे. तुळजाभवानी मातेला आजवर आपण विविध वस्त्रालंकार, सजवलेल्या

साधारणपणे १९९७च्या दरम्यान तालुक्यात व जिल्ह्यातही शिक्षणाच्या सुविधा खूप कमी प्रमाणात होत्या. उच्च शिक्षणासाठी विद्यार्थ्यांना पुणे, सांगली, मुंबई अशा शहरात जावे लागत होते. सर्व सामान्य कुटुंबातील विद्यार्थ्यांना वाहेरगावी जाऊन शिक्षण घेणे हे अवाक्याबाहेरचे होते. त्यामुळे तंत्र आणि व्यावसायिक शिक्षणाची अपेक्षा सोडून पंढरपूर परिसरातील विद्यार्थी हे कला, विज्ञान आणि वाणिज्य शाखेची पदवी घेऊन शेती आणि जमेल तो छोटा मोठा व्यवसाय करीत होता. अशा पार्श्वभूमीवर खर्डी सारख्या ग्रामीण भागातून आलेल्या डॉ. बी. पी. रोंगे यांनी सर्वांधीने संपन्न अशी उच्च शिक्षण सुविधा पंढरपूरमध्येच निर्माण करण्याचा ध्यास घेतला आणि मग स्वप्नवत असे तंत्रशिक्षण देणारे महाविद्यालय त्यांच्या अभियंता मित्रांच्या सहकार्याने उभा राहिले. अभियांत्रिकी, तंत्रिक, वैद्यकीय, व्यवस्थापन हे शिक्षण पुण्या-मुंबईची मक्तेदारी झाली होती. अशा पार्श्वभूमीवर डॉ. बी. पी. रोंगे यांनी आज तंत्रशिक्षणामुळे फक्त जिल्ह्यातच नव्हे, तर राज्याच्या नकाशात पंढरपूरचे नाव उज्वल केले आहे. सन १९९८मध्ये श्री. विठ्ठल एज्युकेशन अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट नामक संस्थेची पायाभरणी करीत अभियांत्रिकी पदवीच्या प्रथम वर्षाला सुरवात केली. सुरवातीला अभियांत्रिकी पदवी व त्यानंतर २००६ साली बी. फार्मसी म हाविद्यालय स्थापन केले. पुढे २०११; पंढरपूर पॅटर्न २०११च्या माध्यमातून शिक्षणाचे विविध उपक्रम राबवीत असताना स्वैरीच्या कार्याला यश मिळत राहिले.

२००८मध्ये डी. फार्मसी व डिप्लोमा अभियांत्रिकी ही महाविद्यालये स्थापन करण्यात आली. पदव्युत्तर पदवी असलेला एम.बी.ए. हा अभ्यासक्रम २००८ पासून सुरू करण्यात आला. सोबतीला एम.ई./एम.टेक., एम. फार्मसी व त्यांचे पीएच.डी. अभ्यासक्रम देखील सुरू करण्यात आले. स्वैरीच्या उच्चतम गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचा लौकिक देशभर गेल्याने, एनबीए, नॅक या मानांकनामुळे उत्तरपूर्व, दक्षिण भारतासह जम्मू काश्मीर आणि मध्य भारतातूनही शोकडो विद्यार्थी स्वैरीमध्ये शिक्षणासाठी पंढरपूरत दाखल होऊ लागले आणि शिक्षण पूर्ण करून आपले उज्वल भविष्य घडवून बाहेर पडू लागले आणि पाहता पाहता स्वैरीच्या या रोपट्याचे रूपांतर एका वटवृक्षात झाले.

स्वैरीने इतर कंपनी व संस्थांसोबत सामंजस्य करार करून शैक्षणिक कार्यात आपखी भर टाकण्याचा उपक्रम यशस्वीपणे राबविला. त्यात सुरवातीला भाषा अणु संशोधन केंद्र मुंबई, राजीव गांधी सायन्स अँड टेक्नालॉजी कमीशन, महाराष्ट्र शासन, राजा रामण्णा सेंटर फॉर अँडव्हान्स्ड टेक्नालॉजी इंदौर, टाटा कन्सल्टन्सी सर्व्हिसेस यांच्या समवेत करार करण्यात आले. शिक्षण घेतानाच व्यवसाय आणि नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देणे हे स्वैरीचे वैशिष्ट्य होय. प्लेसमेंटच्या माध्यमातून यंदाच्या वर्षी (सन २०२२-२३) स्वैरीने ६००हून अधिक रोजगाराच्या संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिल्या तर प्रशासकीय क्षेत्रात आजपर्यंत जवळपास ८५हून अधिक विद्यार्थी कार्यरत आहेत. मागील ५ वर्षात २१०० हून अधिक विद्यार्थ्यांना प्लेसमेंटच्या माध्यमातून नामांकित

आई जगदंबेच्या दरबारात

भाविकांना तीर्थक्षेत्राबरोबर पर्यटनाची सुखद अनुभूती

रूपात पाहिले आहेत.

आई तुळजाभवानी मातेच्या स्वयंभू अष्टभूजा मुर्तीची अनेक वैशिष्ट्य आहेत. आई तुळजाभवानी मातेची मुळ अष्टभूजा मुर्ती आहे. तुळजाभवानी मातेची मुर्ती ही गंडकी पाषाणाची बनलेली असून, तिच्या आठही हातात शस्त्रे आहेत. तर पायाखाली महिषासूर राक्षसाचा वध केल्याचे दिसते. मुर्तीच्या डोक्यावर मध्यभागी महादेवाची पिंड असून, डाव्या बाजूला चंद्र व उजव्या बाजूला सुर्य आहे. देवीची मुर्ती ही अलंकरण असून, अंगावर सर्व अलंकार आहेत. श्री तुळजाभवानी मातेच्या हाती त्रिशुळ, बिचावा, बाण, चक्र, शंख, धनुष्य, पानपात्र व महिषासूर राक्षसाची शेंडी आहे. पाठीवर भाता असून, देवीच्या एका पायाखाली महिषासुराचे वध केलेले शरीर आहे. देवीच्या या

मुर्तीला दिवसातून दोन वेळेस सकाळ व संध्याकाळ दही, दूध, केळी व मधाने पंचामृत करून अभिषेक घातला जातो. भारतात कोणत्याही मुर्तीला दिवसातून दोन वेळेला अभिषेक केला जात नाही. मात्र तुळजाभवानी माता त्याला अपवाद आहे. चलाचल असलेल्या या मुर्तीला, चंद्र, सुर्य उगवताना अभिषेक घालतात, अशी माहिती काही पुजाऱ्यांनी दिली.

दूरदूरून भाविकांना चांगल्या प्रकारे दर्शन करता यावे यासाठी मंदिर प्रशासनाने चांगल्या सुविधा दिल्या आहेत. अभिषेकासाठी स्वतंत्र मंडप व्यवस्था असून, अनेक भक्तांना दररोज देवीचा अभिषेक करता येतो. श्री तुळजाभवानी मंदिर समितीचे अध्यक्ष जिल्हाधिकारी असून, तहसीलदार, स्थानिक आमदार, नगराध्यक्ष आदींकडे इतर पदांची जबाबदारी असते. यामुळे मंदिरात आलेल्या

घाटशिळावरील डोंगराचे मनमोहक दर्शक

आई जगदंबेच्या घाटशीळावर बालाघाटाच्या आकर्षक डोंगररांगा असून, श्रावणात बसलेल्या पावसामुळे हा डोंगर हिरव्यागार वनश्रींनी नटला आहे. हे नयनरम्य दर्शन घडले की, भाविकांच्या डोळ्यांचे पारणे फिटल्याशिवाय राहत नाही. यामुळे आई जगदंबेच्या दर्शनाबरोबर पर्यटनाचा आनंदही घेण्यासाठी या डोंगररांगांवर भाविकांची गर्दी सध्या दिसून येत आहे. पावसाळी वातावरण असल्याने या डोंगररांगांवर अनेक वृक्षवेली, झाडांची रेलचेल आहे. यामुळे भाविकांना तीर्थक्षेत्राबरोबर पर्यटनही आपोआप घडते.

५५ कोटींची मंजुरी मिळाल्याने मुख्य मंदिराचा जीर्णोद्धार

तीर्थक्षेत्र विकास आराखड्यातून अजून ५५ कोटींची शासनाकडून मंजुरी मिळाली आहे. यामुळे आई जगदंबेच्या मुख्य मंदिरात पंढरपूर येथील श्री विठ्ठलाच्या धर्तीवर भाविकांना मुखदर्शन देण्यासाठी या निधीतून इमारतीचे सुंदर असे काम करणार आहे. या निधीतून महाद्वार सुधारणा करून मंदिराचा मोकळा परिसर वाढविण्यात येणार आहे. इतकेच नाही तर भाविकांच्या सेवेसाठी मंदिर समितीच्या माध्यमातून पहिल्यांदाच ४० ते ५० कर्मचाऱ्यांची मेगाभरती आम्ही केली आहे. भाविकांनी दान केलेले सोने वितळवून त्या आलेल्या पैशातून भाविकांना विविध सोयी देण्याचा आमचा प्रयत्न राहणार आहे. गेल्या २ वर्षांपासून श्री तुळजाभवानी मंदिर समितीच्या माध्यमातून या मंदिरात नाविष्यपूर्ण प्रयोग करण्याचा प्रयत्न आम्ही करीत आहोत व करीत राहणार आहोत.

- डॉ. सचिन ओम्बसे, धाराशिव जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, श्री तुळजाभवानी मंदिर समिती, तुळजापूर

भाविकांना आता विविध प्रकारच्या सुविधा मिळत आहेत. मंदिराभोवतीचे अतिक्रमण काढल्याने या ठिकाणी उभारण्यात आलेली विविध प्रकारची प्रासादिक दुकाने, खेळणी व इतर दुकाने भाविकांना आकर्षित करतात. मंदिरात प्रवेश करतानाचे छत्रपती शहाजी राजे महाद्वार, गोमूळ तीर्थ, कल्लोळ तीर्थ, भव्य मंदिर उभारणी आणि पाटीमार्गे छत्रपती शिवाजी राजे दरवाजा दिसून येतो. याचबरोबर या तीर्थक्षेत्रात विविध मठ असून, या मठांच्या महंतांकडेही मंदिराची विविध प्रकारची जबाबदारी देण्यात आली आहे. ऐतिहासिक असलेल्या या मठांमध्ये श्री देवीजींच्या ऐतिहासिक वस्तूंचा वस्तुंचा संग्रहही दिसून येतो. आता सोलापूर-धाराशिव लोहमार्ग होत असल्याने हे शक्तीपीठ देशातील सर्व तीर्थक्षेत्रांना जोडण्यात येत आहे. यामुळे भविष्यात तिरुपती बालाजीच्या धर्तीवर आई जगदंबेच्या दरबारातही भाविकांची मोठी गर्दी होणार आहे.

तंत्रशिक्षण क्षेत्रात सन १९९८ साली लावलेल्या स्वैरी नावाच्या रोपट्याचे आज एका वटवृक्षात रूपांतर झाले आहे. गेल्या २६ वर्षांच्या काळात ३९; स्वैरी ३९; ने शैक्षणिक, सामाजिक व संशोधनात्मक क्षेत्रात केलेल्या बहुमोल कार्याचा घेतलेला हा लेखा जोखा. गोपाळपूर (ता.पंढरपूर) हे पंढरपूरच्या शेजारी वसलेले, अध्यात्मिक परंपरा असलेले छोटेसे गाव. या गावाच्या पूर्व बाजूला असलेल्या माळारानावर ३९; श्री. विठ्ठल एज्युकेशन अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट ३९; हे शैक्षणिक नंदनवन फुलले असून राष्ट्रपिता महात्मा गांधींच्या स्वप्नातील समृद्ध खेडे प्रत्यक्षात उभा राहिले आहे. पंढरपूर सारख्या ग्रामीण भागात उच्च व तंत्रशिक्षणाचा नवीन ३९; पंढरपूर पॅटर्न ३९; स्वैरीने निर्माण केला आहे.

श्री विठ्ठल एज्युकेशन अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट, पंढरपूर ची रौप्य महोत्सवी यशोगाथा

कंपन्यात भरघोस पॅकेजवर नोकऱ्या मिळाल्या आहेत. अभियांत्रिकी महाविद्यालयाला राष्ट्रीय दर्जा ३९; नॅक ३९ या मानांकनाने सन्मानित केले आहे. स्वैरीने प्रत्येक वर्षी विद्यापीठ परीक्षांमध्ये उत्कृष्ट निकालाची परंपरा कायम राखली आहे.

विद्यार्थ्यांना आदर्श आणि जबाबदार नागरिक बनवण्यासाठी वेळोवेळी विचारवंत, तज्ञ सन्माननीय व्यक्तींचे मार्गदर्शन आयोजित केले जाते. स्वैरीमध्ये पूर्णपणे रॉयंग फ्री वातावरण असून, तंबाखूजन्य पदार्थ सेवनावर पूर्णपणे बंदी आहे. मुर्लीसाठी सुरक्षित कॅम्पस, वाय-फाय कॅम्पस, सर्वत्र सीसीटीव्हीची निगराणी, रात्र अभ्यासिका आदी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांसाठी ३९; कमवा आणि शिका ३९ योजना

संतोष हलकुडे

मो. ९८५०२४२१५५

कार्यान्वित असून गुणवंत विद्यार्थ्यांसाठी प्रोत्साहनपर सुमारे १५ लाखांची बक्षिसे दरवर्षी दिली जातात. स्वैरीमध्ये केवळ पदवी देऊन विद्यार्थ्यांना निरोप दिला जात नाही तर त्यांच्यामध्ये संशोधन संस्कृतीचे बीजारोपण केले जाते. स्वैरीच्या संशोधनातील विस्तार पाहता ज्येष्ठ अणुशास्त्रज्ञ पद्मभूषण डॉ. अनिल काकोडकर, पंतप्रधान कार्यालयाचे माजी विशेष वैज्ञानिक सल्लागार पद्मविभूषण डॉ. आर. चिदंबरम, पद्मभूषण डॉ. जे.बी. जोशी, पद्मश्री डॉ.

विशेष लक्षवेधी -

- १) स्वैरीचे एकूण कॅम्पस क्षेत्रफळ २७ एकर असून त्यामध्ये एकूण बांधकाम सुमारे ५.५ लाख चौ.फुट असून त्यामध्ये उच्च दर्जाचे क्लासरूम, प्रयोगशाळा, सुसज्ज ग्रंथालय तसेच उच्च क्षमतेचे १ हजार हून अधिक संगणक उपलब्ध आहेत.
- २) स्वैरीमध्ये ४२ शिक्षक पीएच.डी. पदवी धारक आहेत. तर साधारणपणे २५ शिक्षक पीएच. डी. पदवी धारण करण्याच्या प्रक्रियेमध्ये आहेत.
- ३) संस्थेमध्ये चार सुसज्ज ग्रंथालये, फास्ट इंटरनेट सुविधा, मुलांची तीन तर मुर्लींची तीन अशी स्वतंत्र वसतिगृहे, अॅम्पी थिएटर, जवळपास एक हजार सीसी टीव्ही कॅमेरेद्वारे कॅम्पसमध्ये चौफेर नजर, दवाखाना, सुसज्ज जीम व भव्य क्रीडांगण इत्यादींचा समावेश आहे. स्वैरीमध्ये २४ तास वाचन कक्ष, १४ तास पुस्तक वाटप, ६५ हजार ३२९ तंत्रज्ञान विषयक पुस्तके, ५५०० व्यक्ती चरित्रे उपलब्ध आहेत तसेच स्वैरीच्या समृद्ध ग्रंथालयात ४ कोटी ९३ लाखांहून अधिक किंमतीची ग्रंथ संपदा आहे.
- ४) ४०० किलो वॉट सोलार वीज निर्मिती प्रकल्प आणि महावितरण कडून ११ केव्ही एक्सप्रेस फिडर द्वारे २४ तास वीज पुरवठा.

शरद काळे, डॉ. कोटा हरिनारायण यांच्या सारख्या सुमारे ६५ पेक्षा जास्त शास्त्रज्ञांनी महाविद्यालयास भेटी दिल्या आहेत. स्वैरीमध्ये आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील संशोधन परिषदा ३९; टेकनो सोसायटल ३९ या आतापर्यंत चार वेळा आयोजित करण्यात आलेल्या आहेत. या परिषदांच्या माध्यमातून जगभरातील वैज्ञानिकांच्या चर्चासत्रांचे यशस्वी आयोजन करण्यात आले होते. स्वैरीतील विद्यार्थ्यांना उद्योजकतेबाबत चालना देण्यासाठी

'सोबस सेंट्र ऑफ एक्सलेंस' सुरू करण्यात आलेले आहे.

म हा ि व ङ्ग ा ल या ती ल प्राध्यापकांचे विविध आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय नियतकालिकांमधून सुमारे ८५० संशोधनात्मक लेख आणि ४६ पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत. संशोधनात ४७ पेटंटही महाविद्यालयाने फाईल केलेली आहेत. स्वैरीच्या अनेक प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी स्प्रिंजर्स, स्कोपस सारख्या अनेक आंतरराष्ट्रीय जर्नल्स मधून शोधनिबंध प्रसिद्ध केलेले आहेत. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूरच्या मॅनेजमेंट कौन्सिल, सिनेट, अकॅडमीक कौन्सिल, बीओएसचे चेअरमन, समन्वयक तसेच अनेक समित्यांचे सदस्यत्व झालेले, अभ्यास व शोध प्रकल्पाच्या निमित्ताने फ्रान्स, इटली, स्वित्झर्लंड, दक्षिण कोरिया व चीन या देशात अभ्यास दौरा केलेले स्वैरीचे संस्थापक सचिव व अभियांत्रिकीचे प्राचार्य म्हणून पदभार सांभाळत असलेले डॉ. बी.पी. रोंगे यांच्या दिशादर्शक मार्गदर्शनाखाली अध्यक्ष दादासाहेब रोंगे, उपाध्यक्ष हनीफ शेख तसेच संस्थेचे सर्व पदाधिकारी व विश्वस्त यांच्या सहकार्याने स्वैरीच्या माध्यमातून राज्यभरातील विद्यार्थ्यांना अभियांत्रिक, औषधनिर्माण शास्त्र, व्यवस्थापन आदी महाविद्यालयांतून ज्ञानदानाचे कार्य अविरोधपणे सुरू आहे. अनेक शैक्षणिक संस्थांना आपले अनेक अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांअभावी बंद करावे लागत असताना स्वैरीच्या सर्व जागांवर प्रवेश झाले आहेत.

स्वैरीची ही वाटचाल स्वैरीच्या गुणवत्तेचे, विश्वासार्हतेचे प्रतीक आहे. स्वैरीच्या रूपात पंढरपूर सारख्या ग्रामीण भागात उच्च व तंत्रशिक्षणाची मुहूर्तमेढ रोवून स्वैरीचा नावलीकिक देशपातळीवर गेला आहे. एकूणच उच्च शिक्षणातील ३९; पंढरपूर पॅटर्न ३९ हा ट्रेड सेट झाला आहे. अत्यंत प्रेरणादायी संस्था, शिक्षण आणि विकास यांचा समन्वय साधत, त्यांना जोडत या प्रक्रियेमध्ये विद्यार्थ्यांना समाविष्ट करून घेतले जाते. सविद्यास आहे की, भविष्यात शाश्वत विकास घडवण्यात ही संस्था मोलाची कामगिरी बजावेल. येथे कार्यरत प्रत्येकाला माझ्या मनःपूर्वक शुभेच्छा !

- पद्मविभूषण डॉ. अनिल काकोडकर, ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ, भारतीय अणू ऊर्जा आयोगाचे अध्यक्ष. अतिशय सुंदर शैक्षणिक कार्य करीत असलेल्या स्वैरीला पहिल्यांदा भेट देत असताना मनस्वी अत्यंत आनंद झाला होता. त्यांच्या सोबत ग्रामीण भागात सर्वदूर शिक्षण प्रसाराचे होणारे कार्य, बीओएसच्या माध्यमातून ग्रामीण भागात तंत्रज्ञान उपलब्ध करून देण्याचे निरंतर कार्य उल्लेखनीय आणि वाखाणण्याजोगे आहे.

- पद्मविभूषण डॉ. आर. चिदंबरम विशेष वैज्ञानिक सल्लागार, पंतप्रधान कार्यालय १९९८ साली आम्ही अभियंता मित्रांना सोबत घेऊन गोपाळपूरच्या माळावर ज्ञान सत्राची सुरवात केली होती. या भूमीवर तंत्र शिक्षणातील ज्ञान प्रदान करणारे नंदनवन उभे करण्याचे स्वप्न आम्ही पाहिले होते. सर्वांच्या सदिका आणि शुभेच्छा यामुळे स्वैरी स्वप्नवत वाटचाल करते आहे. स्वप्न सत्यात उतरल्याचे समाधान आहे. ग्रामीण भागातील, सुविधा आणि संधीचा अभाव असलेल्या विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण उच्च आणि तंत्र शिक्षण उपलब्ध करून देण्यात, तंत्रज्ञान आणि संशोधनाला चालना देण्यात स्वैरीला यश मिळाले आहे.

- प्राचार्य डॉ. बी.पी. रोंगे, संस्थापक सचिव, स्वैरी.